

Folium officiale Dioecesis Lavantinae.

Cerkveni zaukaznik za Lavantinsko škofijo.

Kirchliches Verordnungs-Blatt für die Lavanter Diözese.

Inhalt. 51. Litterae encyclicae Pii PP. X. occasione solemniorum expleto octavo saeculo exitus S. Anselmi E. C. E. D. — 52. Decretum S. R. C., quo adprobantur Litaniae in honorem s. Joseph sponsi B. Mariae V. eisque adnectitur indulgentia. — 53. Ausdehnung der Constitutio „Provida“ auf die gemischten Ehen in Ungarn. — 54.

Novae lectiones historicae in festo s. Bonaventurae E. C. E. D. — 55. Einladung zu den Priesterexerzitien. — 56. Jahresbericht über den Allgemeinen frommen Verein der christlichen Familien zur Verehrung der heiligen Familie von Nazareth für das Vereinsjahr 1908/9. — 57. Diözesan-Chronik. Škofijska kronika. — 58. Diözesan-Nachrichten.

51.

Sanctissimi Domini nostri Pii divina providentia Papae X. litterae encyclicae occasione solemniorum expleto octavo saeculo exitus S. Anselmi E. C. E. D.

VENERABILIBUS FRATRIBUS PATRIARCHIS PRIMATIBUS ARCHIEPISCOPIS EPISCOPIS ALIISQUE LOCORUM ORDINARIIS PACEM ET COMMUNIONEM CUM APOSTOLICA SEDE HABENTIBUS

PIUS PP. X.

VENERABILES FRATRES SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Communium rerum inter asperas vices additasque nuper domesticas calamitates, quibus animus Noster dolore premitur, plane recreat ac reficit christiani populi universi recens conspiratio pietatis, quae adhuc esse non desinit *spectaculum mundo et angelis et hominibus*¹, a praesenti facie malorum forte excitata promptius, sed ab una denique causa profecta, Iesu Christi Domini Nostri caritate. Quum enim huius nominis digna virtus nulla in terris exstiterit nec possit esse nisi per Christum, Ipsi uni accepti referendi sunt fructus qui ab ea dimanant inter homines etiam in fide remissiores aut religioni infensos, in quibus si quod exstat vestigium verae caritatis, id omne humanitati a Christo illatae debetur, quam ipsi totam exuere et a christiana societate propulsare nondum valuerunt.

Hae tanta contentione quaerentium Patri solatia et fratribus opem in communibus et privatis aerumnis, comotis Nobis vix verba suppetunt, quibus grati animi sensus exprimamus. Quos etsi non semel singulis testati sumus, haud remorari voluimus gratiae publice referendae officium exsequi, apud vos primum, Venerabiles Fratres,

et per vos apud fideles omnes, quicumque sunt vigilantiae vestrae concrediti.

Sed libet etiam gratum animum profiteri palam filiis carissimis, qui, ex omnibus terrarum orbis partibus, tot ac tam praeclaris amoris et observantiae significationibus quinquagenariam sacerdotii Nostri memoriam sunt prosequuti. Quae quidem humanitatis officia, non tam Nostra, quam Religionis et Ecclesiae causa delectarunt, quod impavidae fidei testimonium exstiterint et quasi publica honoris significatio Christo Ecclesiaeque debiti, per obsequium ei exhibitum, quem Dominus familiae suae praepositum voluit. Sed et alii idem genus fructus haud mediocri causam laetitiae attulerunt. Nam et saecularia solemnia institutarum in America Septemtrionali dioecesium occasionem obtulerunt immortales Deo gratias agendi ob additos catholicae Ecclesiae tot filios; et Britannica insula nobilissima spectaculo fuit ob instauratum suos intra fines pompa mirifica honorem Eucharistiae sanctissimae, adstante Venerabilium Fratrum Nostrorum corona cum ipso Legato Nostro ac populo confertissimo; et in Galliis afflicta Ecclesia lacrimas detersit mirata splendorum Augusti Sacramenti triumphos, Lourdensi maxime in urbe, cuius celebritatis origines gavisus sumus quinquagenario apparatu solemniter fuisse commemoratas. Ex his aliisque norint omnes persuasumque habeant catholici nominis hostes, splendidiore quaedam ceremonias, exhibitum Augustae Dei Matri cultum, honores ipsos Pontifici Summo tribui solitos, eo tandem spectare ut in omnibus magnificetur Deus; ut sit *omnia et in omnibus Christus*¹; ut, regno Dei in terris constituto, sempiterna comparetur homini salus.

¹ I. Cor. IV, 9.

¹ Coloss. III, 11.

Expectandus divinus hic de singulis ac de universa hominum societate triumphus non alius est nisi aberrantium a Deo ad Ipsum reversio per Christum, ad hunc autem per Ecclesiam suam; quod quidem Nobis esse propositum, vel primis Nostris Apostolicis Litteris *E supremi Apostolatus Cathedra*¹, et saepe alias, aperte declaravimus. Hunc reditum cum fiducia suspicimus; ad hunc maturandum consilia Nostra sunt et vota conversa, tamquam ad portum, in quo praesentis etiam vitae procellae conquiescant. Atque hoc nimirum quod publice redditi Ecclesiae honores velut indicio, Deo bene iuvante, sint redeuntium gentium ad Christum et Petro Ecclesiaeque arctius adhaerentium, officia humilitati Nostrae persoluta libenti gratoque animo excepimus.

Haec autem cum Apostolica Sede caritatis necessitudo etsi non eodem semper aut ubique se gradu prodidit nec uno significationis genere, nihilominus divinae Providentiae consilio factum videtur, ut eo devinctior existerit, quo iniquiora, uti modo sunt, tempora sive sanae doctrinae, sive sacrae disciplinae, sive Ecclesiae libertati decurrerunt. Coniunctionis id genus exempla sancti viri praebuerunt iis tempestatibus, quum aut exagigaretur Christi grex, aut aetas vitiis diffunderet; quibus malis opportune Deus obiecit illorum virtutem atque sapientiam. Ex iis unum commemorare hisce Litteris maxime iuvat, cuius in honorem hoc ipso anno apparantur saecularia solemnia, expleto a beatissimo eius exitu octavo saeculo. Is est Augustanus doctor Anselmus, catholicae veritatis adsertor et sacrorum iurium propugnator acerrimus, tum qua monachus et Abbas in Gallia, tum qua Cantuariensis Archiepiscopus et Primas in Anglia. Nec alienum esse arbitramur, post acta splendido ritu solemnia doctorum Gregorii Magni et Ioannis Chrysostomi, quem alterum occidentalis, alterum orientalis Ecclesiae iubar admirari suspicimus, aliud intueri sidus, quod, si a prioribus *differt in claritate*², illorum tamen progressiones aemulando, haud infirmiolem lucem exemplorum doctrinaeque diffundit. Quin etiam eo potentiolem quodammodo dixeris, quo nobis propior Anselmus aetate, loco, indole, studiis, et quo magis accedunt ad horum similitudinem temporum sive luctae genus, sive pastoralis actionis forma ab ipso in usum deducta, sive instituendi ratio, per se, per discipulos tradita et scriptis maxime confirmata, ex quibus habita est norma *ad defensionem christianae religionis, animarum profectum, et omnium theologorum, qui sacras litteras scholastica methodo tradiderunt*³. Quare sicut in noctis caligine aliis occidentibus stellis, aliae ut mundum illustrent oriuntur, sic ad Ecclesiam illustrandam Patribus filii succedunt, inter quos beatus Anselmus velut clarissimum sidus effulsit.

¹ Encyclica diei 4. Octobris MDCCCIII.

² I. Cor. XV, 41.

³ *Breviar. Rom.*, die 21. Aprilis.

Ac vere quidem in media aevi sui caligine, vitiorum errorumque laqueis impliciti, optimo cuique inter aequales visus est suae fulgore doctrinae ac sanctitatis praelucere. Fuit enim *fidei princeps ed decus Ecclesiae... gloria pontificalis*, qui sui temporis omnes ricerat electos egregiosque viros¹. — Idem *et sapiens et bonus et sermone refulgens, ingenio clarus*², cuius fama eo usque progressa est, ut merito scriptum sit, non fuisse in terris quemquam, *qui dicere vellet: me minor Anselmus est similisque mihi*³; acceptus ob haec regibus, principibus, Pontificibus Maximis. Nec suis modo sodalibus ac fidei populo, sed *carus habebatur hostibus ipse suis*⁴. Ad eum etiam tum Abbatem litteras existimationis et benevolentiae plenas misit magnus ille ac fortissimus Pontifex Gregorius VII., quibus *se et Ecclesiam catholicam eius orationibus commendabat*⁵. Eidem Urbanus II. *religionis ac scientiae praerogativam* adseruit⁶. Pluribus, iisque amantissimis litteris, Paschalis II. *reverentiam devotionis, fidei robur et piae sollicitudinis instantiam* extulit laudibus, eius auctoritate *religionis ac sapientiae*⁷ facile adductus ut fraternitatis suae postulationibus annuere, quem praedicare non dubitavit omnium Angliae episcoporum sapientissimum ac religiosissimum.

Nec tamen aliud esse sibi videbatur nisi contemptibilis homuncio, ignotus homunculus, homo parvae nimis scientiae, vita peccator. Cumque de se tam demisse sentiret, non hoc tamen impediabatur quominus alta cogitaret, contra ea quae malis moribus opinionibusque depravati homines iudicare solent, de quibus sacrae litterae: *Animalis... homo non percipit ea quae sunt spiritus Dei*⁸. Illud vero plus habet admirationis, quod eius magnitudo animi et invicta constantia, tot molestiis, impugnationibus, exsiliis tentata, ea cum lenitate fuit et gratia coniuncta, ut vel ipsorum iram frangeret qui ei succenserent, eorumque sibi benevolentiam conciliaret. Ita, quos eius causa gravabat, laudabant tamen *quod bonus ipse foret*⁹.

Fuit igitur in eo admirabilis quaedam earum partium conspiratio et consensus, quas plerique falso arbitrantur secum ipsas necessario pugnare nec ullo pacto posse componi; nudo candori consociata granditas, animo excelso modestia, fortitudini suavitas, pietas doctrinae; adeo ut, quemadmodum in instituti sui tirocinio, ita etiam in omni vita, *mirum in modum tamquam sanctitatis et doctrinae exemplar ab omnibus haberetur*¹⁰.

¹ *Epicedion in obitum Anselmi.*

² In *Epitaphio.*

³ *Epicedion in obitum Anselmi.*

⁴ *Ibid.*

⁵ *Breviar. Rom.*, die 21. Aprilis.

⁶ In libro II. *Epist. s. Anselmi*, ep. 32.

⁷ In lib. III. *Epist. S. Anselmi*, ep. 74 et 42.

⁸ I. Cor. II, 14.

⁹ *Epicedion in obitum Anselmi.*

¹⁰ *Breviar. Rom.*, die 21. Aprilis.

Neque vero duplex haec Anselmi laus intra domesticos parietes aut magisterii se fines continuit, sed, quasi e militari tabernaculo, processit in solem et pulverem. Nanteo enim quae diximus tempora, pro iustitia et veritate fuit ei dimicandum acerrime. Cumque naturae vi ad ea studia ferretur maxime quae in rerum contemplatione versantur, in plura et gravia negotia coniectus est, et, sacro assumpto regimine, in medium devenit rerum certamen atque discrimen. Et qui miti ac suavi erat ingenio, studio tuendae doctrinae ac sanctitatis Ecclesiae compulsus est a tranquillae vitae iucunditate recedere, principum virorum amicitiam gratiamque deserere, dulcissima vincula, quibus cum sodalibus religiosae familiae sociisque laboris episcopis iungebatur, abrumpere, diaturnis conflictari molestiis, omne genus angustiis premi. Gravissimis enim odiis ac periculis circumseptum locum expertus est Angliam, ubi enixe illi obsistendum fuit regibus ac principibus, quorum arbitrio erant Ecclesiae sortes gentiumque permissae; ignavis aut indignis officio sacro ministris; optimatibus plebique rerum omnium ignaris atque in pessima quaeque vitia ruentibus; imminuto nunquam ardore, quo fidei, morum, Ecclesiae disciplinae ac libertatis, eiusque propterea doctrinae ac sanctitatis existit vindex; plane dignus hoc altero memorati Paschalis praefatio: *Deo autem gratias, quia in te semper episcopalis auctoritas perseverat, et inter barbaros positus, non tyrannorum violentia, non potentum gratia, non incensione ignis, non effusione manus a veritatis annuntiatione desistis.* Et rursus: *Exultamus, inquit, quia gratia Dei tibi praestante auxilium, te nec minae concutiunt nec promissa sustollunt*¹.

Ex his omnibus, Venerabiles Fratres, aequum est Nos etiam cum Decessore Nostro Paschali, lapsis ab illa aetate saeculis octo, laetitiam percipere, eiusque voci resonare, gratias Deo persolventes. Simul vero cohortari vos iuvat ad hoc sanctitatis doctrinaeque lumen intuendum, quod, in Italia ortum, Gallis affulsit plus annos triginta; Anglis supra quindecim; Ecclesiae denique universae communi praesidio ac decori fuit.

Quod si opere et sermone excelluit Anselmus, hoc est, si vitae pariter doctrinaeque palaestra, si contemplandi vi et agendi alacritate, si dimicando fortiter et sectando pacem suaviter, splendidos Ecclesiae triumphos comparavit et insignia in civilem societatem beneficia contulit, haec omnia ex eo sunt repetenda, quod in omni vitae cursu doctrinaeque ministerio Christo et Ecclesiae quam firmissime adhaeserit.

Haec mentibus defigenda curantes in tanti Doctoris commemoratione solemniter, praelara inde hauriemus, Venerabiles Fratres, et quae admiremur et quae imitemur exempla. Plurimum quoque ex ea contemplatione accedet

roboris ac solatii ad sacri ministerii partes, arduas plerumque ac sollicitudinis plenas, viriliter explendas, ad impense curandum ut omnia instaurentur in Christo, ut in omnibus *formetur Christus*¹, maxime in iis, qui in spem sacerdotii succrescunt; ad constanter propugnandum Ecclesiae magisterium: ad obnitendum strenue pro Christi sponsae libertate, pro sanctitate iuris divinitus constituti, pro iis denique omnibus, quaecumque sacri Principatus defensio postulat.

Nec enim vos latet, Venerabiles Fratres, quod saepe Nobiscum complorastis, quam tristitia sint in quae incidimus tempora, et rerum Nostrarum quam sit iniqua conditio. Ipsius doloris, quem ex publicis infortuniis incredibilem cepimus, refricatum est vulnus probrosis criminationibus clero conflatis, quasi segnem adiutorem in ea se calamitate praebuerit; interiectis impedimentis ne benefica Ecclesiae virtus pateret miseris filiis; eius ipsa materna cura et providentia contempta. Alia plura silemus, quae in Ecclesiae perniciem aut versute et callide agitata sunt, aut nefario ausu patrata, publici violatione iuris, atque omni naturalis aequitatis et iustitiae lege despecta. Idque iis in locis accidisse gravissimum est, in quae illatae ab Ecclesia humanitatis abundantior amnis influxit. Quid enim tam inhumanum quam ut e filiis, quos Ecclesia quasi primogenitos aluit fovitque in ipso suo vel flore vel robore, non dubitent quidam in Matris amantissimae sinum sua tela convertere? — Nec est cur admodum recreet aliarum conditio regionum, ubi varia quidem belli facies est, furor idem, aut iam exardescens, aut ex occultae coniurationis tenebris mox erupturus. Hoc enim est consiliorum ultimum, apud gentes in quas maiora christianae religionis beneficia promanarunt, omnibus iuribus Ecclesiam despoliare; cum ipsa sic agere, quasi non sit genere ac iure perfecta societas, qualem naturae nostrae Reparator instituit; huius regnum excindere, quod etsi praecipue ac directo animos attingit, haud minus ad horum sempiternam salutem quam ad civilis utilitatis incolumitatem pertinet; omnia moliri ut imperantis Dei loco effrena dominetur, mentito libertatis nomine, licentia. Dumque id assequantur, ut per dominatum vitiorum et cupiditatum pessima omnium instauretur servitus, ac praecipiti cursu cives ad extrema delabantur; *miseros autem facit populos peccatum*², — clamitare non cessant: *nolumus hunc regnare super nos*³. Hinc religiosorum sodalium sublatae familiae, quae magno semper Ecclesiae praesidio atque ornamento fuerunt, et humanitatis doctrinaeque sive inter barbaras gentes sive inter excultas provehendae principes extiterunt; hinc prostrata et afflicta christianae beneficentiae instituta; hinc habiti ludibrio sacri ordinis viri, quibus

¹ Galat. IV, 19.

² Prov. XIV, 34.

³ Luc. XIX, 14.

¹ In lib. III. *Epist. S. Anselmi*, ep. 44 et 74.

aut ita obsistitur ut eorum plane concidant vires, aut ad publica magisteria vel omnino intercluditur vel satis impeditur iter; aut in institutione iuventutis nullae relictæ sunt partes; hinc christiana omnis actio publicæ utilitatis intercepta; egregii e populo viri catholicam fidem apertius profitentes, nullo in honore numerove positi, prociacibus iniuriis lacessiti, exagitati quasi genus infimum atque abiectissimum, serius ocuis visuri diem, quo, recrudescente hostili vi legum, nec sibi licebit in rebus ullis misceri, quibus publica vitæ actio continetur. Huius interim auctores belli, tam atrociter callideque suscepti, non alia dicitant se causa moveri, nisi libertatis amore ac studio provehendæ humanitatis, quin etiam patriæ caritate, haud secus mentiti atque ipsorum parens, qui *homicida erat ab initio*, qui *cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est*¹, et in Deum atque in hominum genus inexpiabili odio succensus. Protervae sane frontis homines, qui verba dare nituntur et incautis auribus insidias facere. Nec enim eos dulcis amor patriæ aut anxia de populo cura, aut ulla recti honestique species ad nefarium bellum impellunt, sed vesanus in Deum furor in eiusque admirandum opus, Ecclesiam. Ex concepto eiusmodi odio, tamquam ex venenato fonte, scelerata illa consilia erumpunt Ecclesiæ opprimendæ summovendæque a coniunctione societatis humanæ; inde ignobiles voces clamitantium eam esse demortuam, quam nihilominus oppugnare non desinunt; quin etiam eo audaciæ insanæque procedunt, ut omni libertate spoliatam criminari non dubitent quod in hominum genus, quod in rempublicam utilitatis conferat nihil. Idem infensus animus efficit, ut illustriora Ecclesiæ atque Apostolicæ Sedis beneficia vel astute dissimulent, vel silentio prætereant; forte etiam occasionem aripiant iniiciendæ suspicionis et influendi callido artificio in aures animosque multitudinis, acta dictave singula Ecclesiæ aucupantes eaque traducentes quasi totidem impendentia civitati pericula, quum contra dubitari non possit, quin germanæ libertatis et exquisitioris humanitatis incrementa a Christo maxime, per Ecclesiam, profecta sint.

In huius impetum belli, ab externis hostibus illati, a quibus *alibi quidem acie aperta que dimicatione, astu alibi abstrusisque insidiis, attamen ubique Ecclesiam oppugnari conspiciamus*, ut vigiles essent curæ vestrae conversæ, Venerabiles Fratres, quum sæpe alias tum vos præcipue monuimus allocutione in sacro Consistorio habita XVII. Cal. Ianuarias anno MDCCCCVII.

Verum haud severe minus quam dolenter denuntiandum cohibendumque Nobis est aliud belli genus, intestini quidem ac domestici, sed eo funestioris quo latet occultius. Hanc machinati sunt pestem perditum quidam filii,

¹ Ioan. VIII, 44.

in ipso Ecclesiæ sinu delitescentes ut eum dilacerent. Horum tela in Ecclesiæ animam, tamquam in trunci radicem, coniiciuntur, ut certo iectu ac destinato feriant. Est enim ipsis propositum christianæ vitæ doctrinaeque turbare fontes; sacrum fidei depositum diripere; per pontificiæ auctoritatis et episcoporum contemptum divinæ institutionis fundamenta convellere; novam Ecclesiæ formam imponere, novas leges, nova iura describere, prout pessimarum quas profitentur opinionum portenta desiderant; totam denique divinæ Sponsæ deformare faciem, vano fulgore percussis recentioris cuiusdam humanitatis, hoc est, falsi nominis scientiæ, a qua cavere iterato nos iubet Apostolus his verbis: *Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi et non secundum Christum*¹.

Hac philosophiæ specie atque inani eruditionis fallacia, ad ostentationem parata et cum summa iudicandi audacia coniuncta, capti nonnulli *evanuerunt in cogitationibus suis*², et, *bonam conscientiam... repellentes, circa fidem naufragaverunt*³; alii ancipiti cogitatione distracti, opinionum quasi fluctibus obruuntur, nec ipsi sciunt ad quod litus appellunt; alii otio et litteris abutentes, difficiles nugas inani laboræ consectantur; quo fit ut a studio rerum divinarum et a sinceris doctrinae fontibus abducantur. Neque vero exitiosa ista labes, quæ ab incensa morbosæ novitatis libidine *modernismi* nomen accepit, etsi denunciata sæpius, et ipsa fautorum intemperantia suis integumentis nudata, cessat gravi detrimento esse christianæ reipublicæ. Latet virus inclusum in venis atque in visceribus huius nostræ societatis, quæ a Christo et ab Ecclesia descivit; maxime vero *uti cancer* serpit inter succrescentem sobolem, cui et rerum experientia minima est et insita ingenio temeritas. Nam, cur ita se gerant, non ea sane causa est quod solida polleant exquisitæque doctrina; siquidem rationem inter et fidem nulla potest esse vera dissensio⁴; sed quod ipsi de se mirabiliter sentiunt; quod pestifero quodam huius ætatis afflatis spiritu, sub impuro quasi caelo crassoque vivunt; quod rerum sacrarum cognitionem, quam aut nullam habent aut confusam atque permixtam, stulta cum arrogantia coniungunt. Cui contagioni fovendæ sublata in Deum fides ab eoque defectio alimenta suppeditant. Nam quos caeca ista novarum rerum libido transversos agit, ii facile putant satis esse sibi virium, ut, vel aperte vel simulate, iugum omne divinæ auctoritatis excutiant et religionem sibi fingant iuris naturæ finibus fere circumscriptam ac suo cuiusque ingenio accomodatam, quæ christianæ speciem nomenque

¹ Coloss. II, 8.

² Rom. I, 21.

³ I. Tim. I, 19.

⁴ Concil. Vatic. Constit. Dei filius, cap. 4.

mutuetur, re autem ab ipsius vita et veritate quam longissime abest.

Atque ita ex aeterno bello adversus divina omnia suscepto nova bella seruntur, mutata dimicandi ratione; idque eo periculosius, quo callidiora sunt arma fictae pietatis, ingenui candoris, incensae voluntatis, qua factiosi homines nituntur amice componere res disiunctissimas, hoc est labilis humanae scientiae deliramenta cum fide divina, et cum saeculi nutantis ingenio Ecclesiae dignitatem atque constantiam.

Haec Nobiscum conquesti, Venerabiles Fratres, non idcirco animum despondetis nec spem omnem abiicitis. Compertum vobis est, quam gravia christianae reipublicae certamina remotiores aetates, quamquam huic nostrae dissimiles, attulerint. Qua in re iuverit in Anselmi tempora mentem animumque referre, quantum ex annalibus constat, sane difficillima. Fuit enim vere dimicandum pro aris et focis, hoc est, pro publici sanctitate iuris, pro libertate, humanitate, doctrina, quarum rerum tutela uni erat Ecclesiae commissa; cohibenda principum vis, quibus commune erat ius et fas omne miscere: extirpanda vitia, excolendae mentes, ad civilem cultum revocandi homines, veteris immanitatis nondum obliterati; excitanda cleri pars aut remissius agentis aut intemperantius; cuius ordinis haud pauci, principum arbitrio et pravis artibus electi, horum dominatui tamquam servi subesse atque in omnibus morigerari solerent.

Hic erat rerum status in iis maxime regionibus, quibus in iuvandis maiorem Anselmus operam curamque collocavit, sive doctoris magisterio, sive exemplo religiosae vitae, sive Archiepiscopi ac Primatis assidua vigilantia et industria multiplici. Eius namque singularia beneficia in primis expertae sunt Galliae provinciae ac Britannicae insulae, paucis ante saeculis illae in potestatem redactae Normannorum, hae in sinum Ecclesiae receptae. Utraque gens, crebris agitata seditionibus externisque bellis divexata, causam relaxandae disciplinae, quum principibus eorumque imperio subiectis, tum clero populoque attulerunt.

His de rebus graviter queri numquam destiterunt eius aevi summi viri, quo in numero vetus Anselmi magister idemque in Cantuariensi sede decessor, Lanfrancus; at potissimum Romani Pontifices, quorum unum commemorasse sit satis, invicto animi robore virum, iustitiae propugnatores impavidum, Ecclesiae iurium ac libertatis constantem adsertorem, pervigilem disciplinae cleri custodem ac vindicem, Gregorium septimum. Horum studia et exempla aemulatus Anselmus, doloris vocem altius attollens, ad suae principem gentis qui ipso propinquo et amico gloriari solebat, haec scribit: *Videtur, mi charissime domine, qualiter mater nostra Ecclesia Dei, quam Deus pulchram amicam et dilectam sponsam suam vocat,*

a malis principibus conculcatur; quomodo ab his, quibus ut advocatis ad tuitionem a Deo commendata est, ad eorum aeternam damnationem tribulatur; qua praesumptione in proprios usus ipsi usurpaverunt res eius; qua crudelitate in servitutem redigunt libertatem eius; qua impietate contemnunt et dissipant legem et religionem eius. Qui cum dedignantur Apostolici decretis (quae ad robur christianae religionis faciunt) esse obedientes, Petro utique apostolo, cuius vice fungitur, imo Christo, qui Petro commendavit suam Ecclesiam, se probant esse inobedientes... Omnes namque qui nolunt subiecti esse legi Dei, absque dubio deputantur inimici Dei. Haec Anselmus; cuius utinam voces pronis auribus excipissent, non modo qui fortissimo illi principi successerunt, eiusque nepotes, verum etiam alii reges ac populi, quos tanto amore complexus est, tot praesidiis communivit ac beneficiis exornavit.

Tantum interim abfuit ut in eum excitatae molestiarum procellae, direptiones, exsilia, conflictationes, praesertim in episcopi munere, virtutis eius nervos eliderent, ut ipsum Ecclesiae atque Apostolicae Sedi arctius devinxerint. Quare ad memoratum Pontificem Paschalem scribens, angustis pressus curisque distentus: *non timeo, inquit, exilium, non paupertatem, non tormenta, non mortem, quia ad haec omnia, Deo confortante, paratum est cor meum pro Apostolicae Sedis obedientia et Matris meae Ecclesiae Christi libertate.* — Ad patrocinium et opem Cathedrae Petri confugit, eo consilio, *ne unquam religionis ecclesiasticae et apostolicae auctoritatis constantia aliquatenus per me aut propter me debilitetur*, prout litteris datis ad illustres Ecclesiae Romanae antistites duos ipse significat. Rationem autem causamque subiicit, in qua pastoralis fortitudinis ac dignitatis conspicua Nobis eminent nota: *Malo enim mori et, quamdiu vivam, omni penuria in exilio gravari, quam ut videam honestatem Ecclesiae Dei, causa mei aut meo exemplo, ullo modo violari.*

Ecclesiae igitur honestas illa, libertas, integritas, tria haec dies noctesque sancti viri obversantur animo; pro harum incolumitate Deum effusis lacrimis, precibus, sacrificiis fatigat; his provehendis vires omnes intendit et resistendo acriter et patiendo viriliter; haec actione, scriptis, voce tuetur. Ad eam defensionem sodales religiosos, antistites, clerum populumque fidelem suavibus iisque gravibus excitat verbis, usus etiam severioribus in eos principes, qui Ecclesiae iura et libertatem ingenti cum sua suorumque iactura proculcarent.

Nobiles illae sacrae libertatis voces, quum valde hoc tempore opportunae, tum dignae plane sunt iis, quos *Spiritus Sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei*,

¹ *Epist.* lib. III. ep. 65.

² *Epist.* lib. III. ep. 73.

³ *Ibid.* lib. IV. ep. 47.

⁴ *Act.* XX, 28.

ne tum quidem fructu vacuae quum, vel ob intermortuam fidem vel collapsos mores vel praeiudicatas opiniones, obseratis auribus excipiuntur. Ad nos potissimum, Venerabiles Fratres, uti probe nostis, divina illa monitio refertur: *Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam*¹; idque maxime ubi etiam *Altissimus dedit voeem suam*², per naturae fremitum terrificasque calamitates expressam; *voeem Domini concutientis terram*; ingratam nostris auribus vocem alte insonantem, quod aeternum non sit, nihil esse; *Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus*³; iustitiae vocem pariterque misericordiae, devias nationes ad recti bonique tramitem revocantis. In huiusmodi publicis infortuniis altius nobis extollenda vox est; grandia fidei documenta non infimis modo inculcanda, sed summis et beate viventibus et gentium arbitris et adscitis in consilia regendarum civitatum; proponendae omnibus firmissimae illae sententiae, quarum veritatem cruentis historia notis confirmavit, cuius generis haec: *Miseros autem facit populos peccatum*⁴ — *Potentes autem potenter tormenta patientur*⁵; atque item quod est in Ps. II: *Et nunc reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram... Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, et pereatis de via iusta*. Harum autem comminationum exitus exspectandi sunt acerbissimi, quum publica grassatur iniquitas, quum ab iis praesunt et a reliquis civibus in eo delinquitur maxime, quod e medio pellitur Deus et a Christi Ecclesia desciscitur; qua ex duplici aversione rerum omnium perturbatio sequitur et infinita prope miseriarum seges quum singulis tum universae reipublicae.

Quod si talium scelerum affines esse silendo et acquiescendo possumus, prout non raro fit etiam a bonis, sacri pastores sibi quisque dicta putent aliisque opportune commendent quae ad potentissimum Flandriae principem ab Anselmo scripta leguntur: *Precor, obsecro, moneo, consulo, ut fidelis animae vestrae, mi Domine, et ut in Deo vere dilecte, ut nunquam aestimetis vestrae celsitudinis minui dignitatem, si sponsae Dei et matris vestrae Ecclesiae amatis et defenditis libertatem; nec putetis vos humiliari, si eam exaltatis, nec credatis vos debilitari si eam roboratis. Videte, circumspicite; exempla sunt in promptu; considerate principes qui illam impugnant et conculcant, ad quid proficiunt, ad quid deveniunt? Satis patet; non eget dictu*⁶. Quod idem luculentius etiam expressit, pari vi ac suavitate verborum, his ad Balduinum regem Hierosolymitanum scriptis: *Ut fidelissimus amicus precor vos, moneo, obsecro et Deum oro quatenus sub lege Dei*

¹ Isai. LVIII, 1.

² Ps. XVII, 14.

³ Hebr. XIII, 4.

⁴ Prov. XIV, 34.

⁵ Sap. VI, 7.

⁶ Epist. lib. IV. ep. 12.

*vivendo voluntatem vestram voluntati Dei per omnia subdatis. Tunc enim vere regnatis ad vestram utilitatem, si regnatis secundum Dei voluntatem. Ne putetis vobis, sicut multi mali reges faciunt, Ecclesiam Dei quasi domino ad serviendum esse datam, sed sicut advocato et defensori esse commendatam. NIHIL MAGIS DILIGIT DEUS IN HOC MUNDO QUAM LIBERTATEM ECCLESIAE SUAE. Qui ei volunt non tam prodesse quam dominari, procul dubio Deo probantur adversari. Liberam vult esse Deus sponsam suam, non ancillam. Qui eam sicut filii matrem tractant et honorant, vere se filios eius et filios Dei esse probant. Qui vero illi quasi subditae dominantur, non filios, sed alienos se faciunt, et ideo iuste ab haereditate et dote illi promissa exhaeredantur*¹. — Ita e sancto Viri pectore fervidus in Ecclesiam amor erumpit; ita eminent studium libertatis tuendae, qua nihil est magis in gerenda christiana republica necessarium, nihil Deo carius, ut ab eodem egregio Doctore affirmatum est brevi illa et vibranti sententia: *nihil magis diligit Deus in hoc mundo quam libertatem Ecclesiae suae*. Nec est quidquam, Venerabiles Fratres, quo mens animusque Noster pateat apertius, quam verborum quae retulimus crebra usurpatio.

Ab ipso pariter mutuari monita libet ad principes proceresque conversa. Sic enim ad reginam Angliae Matildam scribit: *Si recte, si bene, si efficaciter ipso actu vultis reddere grates, considerate reginam illam quam de mundo hoc sponsam sibi illi placuit eligere... Hanc, inquam, considerate... hanc exaltate, honorate, defendite, ut cum illa et in illa sponsa Deo placeatis et in aeterna beatitudine cum illa regnando vivatis*². Tum vero maxime quum in filium aliquem terrena potestate inflatum incideritis, aut amantissimae Matris oblitum, aut suave eius imperium detrectantem, haec memoria ne excidant: *Ad vos pertinet... ut haec et huiusmodi... frequenter opportune importune suggeratis; et ut non dominum, sed advocatum, non privignum, sed filium se probet esse Ecclesiae consulatis*³. Nostri namque muneris est, idque praecipue nos decet, alia haec nobili paternoque sensu ab Anselmo dicta suadere atque in hominum animis defigenda curare: *Cum audio aliquid de vobis quod Deo non placet et vobis non expedit, si vos monere negligo, nec Deum timeo, nec vos diligo sicut debeo*⁴. — Si autem auditum sit nobis quia ecclesias, quae in manu vestra sunt, aliter tractatis quam illis expediat et animae vestrae, tunc, Anselmum imitati, debemus iterum rogare et consulere et monere, ut haec non negligenter mente pertractetis, et si quid vobis conscientia vestra in his corrigendum testabitur, corrigere

¹ Epist. lib. IV. ep. 8.

² Epist. lib. III. ep. 57.

³ Ibid. ep. 59.

⁴ Ibid. lib. IV. ep. 52.

festinetis¹. — Nihil enim est contemnendum quod corrigi possit, quia Deus exigit ab omnibus, non solum quod male agunt, sed etiam quod non corrigunt mala quae corrigere possunt. Et quanto potentiores sunt ut corrigant, tanto districtius exigit ab illis Deus, ut secundum potestatem misericorditer impensam bene velint et faciant... Si autem non omnia simul potestis, non debetis propter hoc quin a melioribus ad meliora studeatis proficere, quia bona proposita et bonos conatus Deus solet benigne perficere et beata plenitudine retribuere².

Haec aliaque id genus, ab ipso fortiter sapienterque regum et potentissimorum hominum auribus inculcata, sacris pastoribus Ecclesiaeque principibus apprime conveniunt, quibus veritatis, iustitiae, religionis est commissa defensio. Multa quidem attulit impedimenta dies, totque Nobis injecti sunt laquei, ut iam vix reliquus sit locus ubi liceat expedite ac tuto versari. Dum enim impunitae rerum omnium licentiae fraena remittuntur, acri pertinacia compedibus Ecclesia constringitur, et, retento ad ludibrium libertatis nomine, novis in dies artibus omnis vestra clerique actio praepeditur, ita ut nihil habeat admirationis, quod non omnia simul potestis ad homines ab errore et vitiis revocandos, ad malas consuetudines removendas, ad veri rectique notiones in mentibus inserendas, ad Ecclesiam denique tot pressam angustiis relevandam.

Sed est cur animum erigamus. Vivis enim Dominus efficietque ut diligentibus Deum omnia cooperentur in bonum³. Ipse a malis bona derivabit, eo splendidiore largiturus Ecclesiae triumphos, quo pervicacius nisa est opus Eius intercipere humana perversitas. Est hoc admirabile divinae Providentiae consilium; hae sunt in praesenti rerum ordine investigabiles viae eius⁴; — non enim cogitationes meae, cogitationes vestrae, neque viae vestrae, viae meae, dicit Dominus⁵, — ut ad Christi similitudinem Ecclesia in dies propius accedat et expressam referat Ipsius imaginem, tot ac tanta perpassi, ita ut quodammodo adimpleat ea quae desunt passionum Christi⁶. Quocirca eidem in terris militanti haec est divinitus constituta lex, ut contentionibus, molestiis, angustiis perpetuo exerceatur, quo vitae genere queat per multas tribulationes... intrare in regnum Dei⁷, et Ecclesiae in caelo triumphanti tandem aliquando se adiungere.

Ad rem Anselmus Matthaei locum illum: *Compulit Iesus discipulos suos ascendere in naviculam*, sic explanat: *Iuxta mysticam intelligentiam summam describitur Eccle-*

siae status ab adventu Salvatoris usque ad finem saeculi... Navis igitur IN MEDIO MARIS IACTABATUR FLUCTIBUS, dum Iesus in montis cacumine moraretur; quia ex quo Salvator in caelum ascendit, sancta Ecclesia magnis tribulationibus in hoc mundo agitata est, et variis persecutionum turbinibus pulsata, ac diversis malorum hominum pravitatibus vexata, vitiisque multimode tentata. ERAT ENIM EI CONTRARIUS VENTUS, quia flatus malignorum spirituum ei semper adversatur, ne ad portum salutis perveniat; obruere eam nititur fluctibus adversitatum saeculi, omnes quas valet contrarietates ei commovens¹.

Vehementer igitur errant qui Ecclesiae statum sibi fingunt ac sperant omnium perturbationum expertem, in quo, rebus ad voluntatem fluentibus, nullo repugnante sacrae potestatis auctoritati atque imperio, frui liceat quasi otio iucundissimo. Turpius etiam decipiuntur qui, falsa et inani spe ducti potiundae huiusmodi pacis, Ecclesiae res et iura dissimulant, privatis rationibus postponunt, iniuste deminuunt, mundo, qui *totus in maligno positus est*², assentantur per speciem captandae gratiae fautorum novitatis et conciliandae iisdem Ecclesiae, quasi lucis cum tenebris aut Christi cum Bellial ulla possit esse conventio. Sunt haec aegri somnia, quorum vanae species fingi nunquam desierunt, nec desinent quamdiu aut ignavi milites erunt, qui, simul ac viderint hostem, abiecto scuto fugiant, aut proditores, qui festinent cum inimico pacisci, hoc est in re nostra, cum Dei atque humani generis hoste infensissimo.

Vestrum igitur est, Venerabiles Fratres, quos christianae plebis pastores ac duces divina Providentia constituit, curare pro viribus ut in pravum hunc morem prona aetas omittat, flagrante tam saevo in Religionem bello, turpi socordia torpescere, neutris in partibus esse, per ambages et compromissa divina atque humana iura pervertere, insculptamque in animo retineat certam illam ac definitam Christi sententiam: *Qui non est mecum, contra me est*³. Non quod paterna caritate abundare minime oporteat Christi ministros, ad quos maxime pertinent Pauli verba: *omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos*⁴, aut quod numquam deceat paullum etiam de suo iure decedere, quantum liceat et animorum postulet salus. Offensionis huius nulla cadit in vos certe suspicio, quos Christi caritas urget. Verum aequa ista deditio nullam habet violati officii reprehensionem, atque aeterna veritatis et iustitiae fundamenta ne minimum quidem attingit.

Sic nempe factum legimus in Anselmi, seu potius in Dei Ecclesiaeque causa, pro qua illi tamdiu fuit ac tam aspere dimicandum. Itaque, composito tandem diuturno

¹ Epist. lib. IV. ep. 52.

² Ibid. lib. III. ep. 142.

³ Rom. VIII, 28.

⁴ Ibid. XI, 33.

⁵ Isai. LV, 8.

⁶ Coloss. I, 24.

⁷ Act. XIV, 21.

¹ Hom. III.

² I. Ioan. V, 19.

³ Matth. XII, 30.

⁴ I. Cor. IX, 22.

dissidio, Decessor Noster, quem saepe memoravimus, Paschalis, his eum verbis extollit: *Hoc nimirum tuae caritatis gratia tuarumque orationum instantia factum credimus, ut in hac parte populum illum, cui tua sollicitudo praesidet, miseratio superna respiceret.* — De paterna vero indulgentia, qua idem Summus Pontifex sontes exceperit, haec habet: *Quod autem... adeo condescendimus, eo affectu et compassione factum noveris, ut eos qui iacebant erigere valeamus. Qui enim stans iacenti ad sublevandum manum porrigit, nunquam iacentem eriget, nisi et ipse curvetur. Ceterum, quamvis casui propinquare inclinatio videatur, statum tamen rectitudinis non amittit*¹.

Haec Nobis vindicantes a piissimo Decessore Nostro ad Anselmi solatium prolata, dissimulare nolumus tamen anxias animi dubitationes, quibus vel optimi inter sacros pastores aliquando distinentur in ancepiti consilio aut remissius agendi aut resistendi constantius. Cuius rei argumento esse possunt angores, trepidationes, lacrimae sanctissimorum hominum, quibus magis explorata erat animorum regiminis gravitas receptique in se periculi magnitudo. Luculentum vero testimonium Anselmi vita suppeditat, cui a grato pietatis et studiorum secessu, ad amplissima munia, difficillimis temporibus, uti diximus, adscito, fuerunt acerbissima quaeque subeunda. Cumque tot curis esset implicitus, nihil magis verebatur, quam ne suae populi saluti, Dei honori, Ecclesiae dignitati satis foret per se consultum. His autem cogitationibus conflictatum animum, eundemque propter defectionem plurimorum, e numero etiam sacrorum antistitum, gravi dolore incensum nihil magis recreabat, quam collocata in Dei ope fiducia et quaesitum in Ecclesiae sinu perfugium. Itaque *in naufragio positus... procellis irruentibus, ad sinum matris Ecclesiae confugiebat, a Romano Pontifice petens pium et promptum adiutorium et solamen*². Divino autem fortasse consilio factum est, ut singulari sapientia et sanctitate vir tot adversis urgeretur. Per eas enim aerumnas exemplo ac solatio nobis esse potuit in sacro ministerio laborantibus et in maximas difficultates coniectis, ita ut unicuique nostrum liceat idem sentire ac velle quod Paulus: *Libenter... gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi. Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis...; cum enim infirmor, tunc potens sum*³. His non aliena sunt quae ad Urbanum II. scribit Anselmus: *Sancte Pater, doleo me esse quod sum, doleo me non esse quod fui. Doleo me esse episcopum, quia peccatis meis facientibus non ago episcopi officium. In loco humili aliquid agere videbar; in sublimi positus praegrandi onere pressus, nec mihi fructum facio, nec utilis alicui existo. Oneri quidem succumbo, quia virium, virtutum, industriae, scientiae tanto*

¹ In libro III. *Epist. S. Anselmi*, ep. 140.

² *Epist. lib. III. ep. 37.*

³ II. *Cor. XII*, 9. 10.

*officio competentium inopiam, plusquam credibile videatur, patior. Curam importabilem cupio fugere, pondus relinquere; Deum e contrario timeo offendere. Timor Dei illud me suscipere compulit, timor idem onus idem me retinere compellit... Nunc, quia voluntas Dei me latet, et quid agam nescio, errabundus suspiro, et quem rei finem imponere debeam ignoro*¹.

Divinae sic bonitati placuit, vel eximiae sanctitatis viros non ignorare, quae sua sit naturalis infirmitas, ut persuasum sit omnibus, si quid ipsi praeclare egerint, id supernae virtuti esse totum tribuendum, atque ut per animi demissionem adducantur homines ad Ecclesiae auctoritatem impensiore studio colendam. Id Anselmo aliisque contigit episcopis pro Ecclesiae libertate ac doctrina dimicantibus, duce Sede Apostolica; qui obedientiae suae hunc fructum retulerunt, ut ex certamine victores discederent, suoque exemplo divinam sententiam confirmarent: *vir obediens loquetur victoriam*². Consequendi autem huiusmodi praemii spes maxima illis affulget, qui Christi personam gerenti sincero animo pareant in iis omnibus, quae aut regimen animorum spectent aut administrationem christianae reipublicae aut alia cum his aliqua ratione coniuncta; *quoniam de Sedis Apostolicae auctoritate pendent filiorum Ecclesiae directiones et consilia*³.

Hoc genere laudis Anselmus quantum praestiterit, quo ardore, qua fide coniunctionem cum Petri Sede retinuerit, ex his licet colligere, quae ad eundem Paschalem Pontificem ab eo scripta leguntur: *Quanto studio mens mea Sedis Apostolicae reverentiam et obedientiam pro sua possibilitate amplectatur, testantur multae et gravissimae tribulationes cordis mei, soli Deo et mihi notae... A qua intentione spero in Deo, quia nihil est quod me retrahere possit. Quapropter in quantum mihi possibile est, omnes actus meos eiusdem auctoritatis dispositioni dirigendos, et ubi opus est, corrigendos volo committere*⁴.

Eandem viri firmissimam voluntatem acta eius omnia et scripta testantur, in primisque litterae illae suavissimae, quas *caritatis calamo scriptas*⁵ dicit memoratus Decessor Noster Paschalis. Nec vero suis ipse litteris pium modo adiutorium et solamen implorat⁶, sed non intermissas preces adhibiturum se Deo pollicetur, ut cum ad Urbanum II. Beccensis Abbas scriberet his verbis amantissimis usus: *Pro vestra et Romanae Ecclesiae tribulatione, quae nostra et omnium vere fidelium est, non cessamus orare Deum assidue, ut mitiget vobis a diebus malis, donec fodiatur peccatori fovea. Et certi sumus, etiamnum nobis moram*

¹ *Epist. lib. III. ep. 37.*

² *Prov. XXI*, 28.

³ *Epist. lib. IV. ep. 1.*

⁴ *Ibid. ep. 5.*

⁵ In lib. III. *Epist. S. Anselmi*, ep. 71.

⁶ *Ibid. ep. 37.*

*videatur facere, quoniam non relinquet virgam peccatorum super sortem iustorum; quia haereditatem suam non derelinquet, et portae inferi non praevalerunt adversus eam*¹.

Quibus aliisque id genus ab Anselmo scriptis mirifice delectamur, tum ob instauratam viri memoriam, quo nemo sane huic Apostolicae Sedi devinctior, tum ob excitatam recordationem coniunctissimae voluntatis vestrae, Venerabiles Fratres, in dimicationis non dispari genere, litteris aliisque officiis quamplurimis declaratae.

Mirum profecto quantum roboris ac firmitatis accepit, desaevientibus longo saeculorum cursu in christianum nomen procellis, coniunctionis ista necessitudo, qua sacrorum antistites et fidelis grex arctius in dies Romano Pontifici adhaeserunt ad haec usque tempora, quibus ardor ille adeo succrevit, ut divino quodam prodigio videantur voluntates hominum in tantum consensum potuisse coalescere. Quae quidem amoris et obsequii conspiratio dum Nos plurimum erigit planeque confirmat, Ecclesiae decori est ac praesidio validissimo. Sed hoc nempe maior in nos antiqui serpentis invidia conflatur, quo praestantius est delatum beneficium; eoque graviores in nos irae colliguntur impiorum hominum, quo acrius hi rei novitate percelluntur. Nec enim simile quidquam in reliquis consociationibus admirantur, nec facti rationem cernunt ullam, sive a publicis causis sive ab alia quavis humana re petitam, nec secum reputant sublimem Christi precationem, cum discipulis postremum discumbentis, eventu comprobata.

Summa igitur ope niti oportet, Venerabiles Fratres, ut apte cohaerentia cum capite membra solidiore in dies nexu obstringantur, divinarum rerum ratione habita, non terrestrium, ita ut omnes *unum simus* in Christo. Ad hunc finem si velis remisque contendemus, functi erimus optime delato nobis officio provehendi Christi operis et regni eius in terris dilatandi. Huc spectat suavis illa petitio, qua Ecclesia caelestem Sponsum urget assidue, in qua Nostrorum summa votorum continetur: *Pater sancte, conserva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum sicut et nos*².

Hae autem industriae propositam habent defensionem, non modo contra externas impugnationes in acie dimicantium ut Ecclesiae iura et libertatem labefactent, sed etiam contra domestici atque intestini belli pericula, cuius rei superius incidit mentio, quum dolumus esse genus hominum quoddam, qui subdolis opinionum commentis nitantur Ecclesiae formam ac naturam ipsam immutare penitus, doctrinae integritatem violare, disciplinam omnem pessumdare. Serpit adhuc per hos dies memoratum illud virus infecitque non paucos, etiam sacri ordinis homines, prae-

sertim iuvenes, inquinato, uti diximus, quasi aëre afflato, quos effrenata novitatis libido praecipites agit ac respirare non sinit.

Sunt etiam in his qui, tardioris ingenii et intemperantis animi spectaculum exhibentes, quidquid affert incrementi dies iis disciplinis quae in adspectabilis naturae investigatione versantur et ad praesentis vitae utilitatem aut commoditatem pertinent, ea, tamquam nova tela, in veritatem divinitus traditam, per summam astutiam et arrogantiam intorqueant. Hi meminerint, incautae novitatis fautorum quam variae fuerint ac discrepantes sententiae de rebus ad agnitionem animi et ad moderandam vitam plane necessariis, cognoscantque, hanc esse humanae superbiae constitutam poenam, ut constent sibi nunquam, et in ipso cursu ante obruantur, quam portum veritatis conspicerent potuerint. Sed hi fere ne ipso quidem sui exemplo didicerunt de se tandem sentire demissius atque amovere *consilia... et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam Dei, et in captivitate redigentes omnem intellectum in obsequium Christi*¹.

Quin etiam a nimia arrogantia in contrarium vitium delapsi sunt, eam philosophandi rationem secuti, quae, de omnibus dubitando, quasi noctem quandam rebus offundit, et *agnosticismum* professi cum errorum comitatu multiplici atque infinita prope sententiarum varietate inter se mire pugnantium; quo opinionum conflictu *evanuerunt in cogitationibus suis... dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt*².

Grandibus interim ac fucatis istorum verbis, novam sapientiam quasi caelo delapsam reconditasque discendi vias pollicentium, iuvenum pars labare paulatim atque averti coepit; quod idem olim accidit Augustino, manicheorum fraudibus circumvento. Verum de funestis hisce insanientis sapientiae magistris, de ipsorum ausibus, deceptionibus, fallaciis satis diximus in Encyclicis Litteris datis die VIII. mensis Septembris anno MDCCCXVII, quarum initium *Pascendi dominici gregis*.

Illud hoc loco animadvertisse iuverit, quae memoravimus pericula, graviora quidem nunc esse atque imminere propius; non tamen iis penitus absimilia quae Anselmi tempore Ecclesiae doctrinae impendebant. Considerandum praeterea, pari propemodum nobis praesidio ac solatio esse posse Anselmi doctrinam ad tutelam veritatis, atque apostolicum eius robur ad Ecclesiae iurium ac libertatis defensionem.

Atque heic persequi omittentes quaenam remotae illius aetatis fuerit humanitas, qui cleri populique cultus, breviter attingemus creatum eo tempore ingeniis periculum duplex, eo quod in opposita extrema decurrerint.

¹ In libro II. *Epist. S. Anselmi*, ep. 33.

² Ioan. XVII. 11.

¹ II. *Cor.* X, 4. 5.

² *Rom.* I, 21. 22.

Fuerunt enim inepti homines et vani, qui leviter ac permixte eruditi, cognitionum indigesta mole gloriarentur, inani philosophiae vel dialecticae specie decepti. Hi quidem per inanem fallaciam scientiae nomine obtectam, spernebant sacras auctoritates, nefanda temeritate audent disputare contra aliquid eorum quae fides christiana confitetur, ... et potius insipienti superbia iudicant nullatenus posse esse quod nequeunt intelligere, quam humili sapientia fateantur esse multa posse quae ipsi non valeant comprehendere ... Solent enim quidam cum coeperint quasi cornua confidentis sibi scientiae producere, nescientes quod si quis aestimat se scire aliquid, nondum cognovit quemadmodum oporteat eum scire, antequam habeant per soliditatem fidei alas spirituales, praesumendo in altissimas de fide quaestiones assurgere. Unde fit ut dum... praepostere prius per intellectum conantur ascendere, in multimodos errores per intellectum defectum cogantur descendere¹. Atque horum similia exempla complura hodie quoque versantur ante oculos.

Alii contra, remissioris animi, multorum casu percussi qui naufragium in fide fecerunt, et periculum veriti scientiae quae inflat, eo devenerunt ut omnem philosophiae usum, forte etiam solidam quamvis de sacris rebus disputationem defugerent.

Media inter utramque partem catholica consuetudo consistit, aequae aversata et priorum arrogantiam, a Gregorio IX. aevo insequenti reprehensam, qui spiritu vanitatis ut uter distenti... fidem conantur plus debito ratione adstruere naturali... adulterantes verbum Dei philosophorum figmentis², et horum negligentiam, qui nulla investigandi veri cupiditate trahuntur, neque curant per fidem ad intellectum proficere³, praesertim si eorum officii ratio postulet catholicae fidei contra tot congestos errores defensionem.

Ad quam suscipiendam divinitus excitatus videtur Anselmus, ut exemplo, voce, scriptis tutum iter ostenderet, christianae sapientiae latices ad commune bonum derivaret, duxque esset ac norma doctoribus, qui post ipsum sacras litteras scholastica methodo tradiderunt⁴, quorum ipse praecursor merito est nuncupatus et habitus.

Quamquam haec non ita sunt accipienda quasi Augustanus doctor primo statim gressu fuerit philosophiae ac theologiae fastigia consequutus aut ad summorum viro- rum Thomae ac Bonaventurae famam processerit. Horum enim sapientiae seriores fructus multa dies et coniunctus magistrorum labor maturarunt. Ipsemet Anselmus, qua erat modestia sapientium propria, non minus quam celeritate ac subtilitate mentis, nihil a se scriptum edidit nisi oblata occasione, aut aliorum auctoritate compulsus, monetque

constanter: si quid diximus quod corrigendum sit, non renuo correctionem¹; quin etiam, ubi res citra fidem posita sit et in quaestione versetur, non vult discipulum sic his quae diximus inhaerere ut ea pertinaciter teneas, si quis validioribus argumentis haec destruere et diversa valuerit astruere; quod si contigerit, saltem ad exercitationem disputandi nobis haec profecisse non negabis².

Nihilominus multo plura est adeptus quam aut ipse speraret aut alius quisquam de se polliceretur. Adeo namque profecit, ut eorum qui sequuti sunt gloria nihil eius laudi detraxerit, ne ipsius quidem Thomae nobilitas, quamvis huic non omnia probata fuerint ab ipso conclusa, alia etiam retractata sint planius atque perfectius. Anselmo tamen hoc maxime tribuendum, quod is investigationi straverit viam, timidiorum suspiciones diluerit, incautos a periculis tutos praestiterit, pertinacium cavillatorum damna propulsaverit, qui ab ipso sic iure designantur: illi... nostri temporis dialectici, imo dialectice haeretici³, quorum intellectus esset suis deliramentis et ambitioni mancipatus.

De extremis hisce ait: Quumque omnes, ut cautissime ad sacrae paginae quaestiones accedant, sint commonendi, illi utique nostri temporis dialectici... prorsus a spiritualium quaestionum disputatione sunt exsufflandi. Quam vero subdit ratio, apte cadit in hodiernos eorum imitatores, a quibus absurda illa recinuntur: In eorum quippe animabus ratio, quae et princeps et iudex omnium debet esse quae sunt in homine, sic est in imaginationibus corporalibus obvoluta, ut ex eis se non possit evolvere nec ab ipsis ea, quae ipsa sola et pura contemplari debet, valet discernere⁴. Nec aliena videntur huic tempori verba, quibus id genus philosophos ridet, qui quoniam quod credunt intelligere non possunt, disputant contra eiusdem fidei a sanctis Patribus confirmatam veritatem; velut si vespertilioes et noctuae non nisi in nocte caelum videntes, de meridianis solis radiis disceptent contra aquilas solem ipsum irreverberato visu intuentes⁵. Quapropter et hoc loco et alibi⁶ depravatam eorum opinionem reprehendit, qui philosophiae plus aequo concedentes, ius illi adserebant theologiae campum pervadendi. Huis insaniae se opponens egregius Doctor suos cuique fines constituit utrique disciplinae, ac satis monet, quodnam sit munus et officium rationis naturalis in rebus quae doctrinam divinitus revelatam attingunt: Fides... nostra, inquit, contra impios ratione defendenda est. — At quomodo et quousque? — Verba quae sequuntur aperte declarant: illis... rationabiliter

¹ S. Anselm. *De fide Trinitatis*, cap. 2.

² Gregor. IX. *Epist.*, *Tacti dolore cordis* ad theologos Parisien. 7. Iul. 1228.

³ In libro II. *Epist. S. Anselmi*, ep. 41.

⁴ *Breviar. Rom.*, die 21. Aprilis.

¹ *Cur Deus homo*, lib II. cap. 23.

² *De Grammatico*, cap. 21. sub finem.

³ *De fide Trinitatis*, cap. 2.

⁴ *De fide Trinitatis*, cap. 2.

⁵ *Ibid.*

⁶ In libro II. *Epist. S. Anselmi*, ep. 41.

*ostendum est quam irrationabiliter nos contemnant*¹. Philosophiae igitur munus est praecipuum, in perspicuo ponere fidei nostrae *rationabile obsequium*, et, quod inde consequitur, officium adiungendae fidei auctoritati divinae altissima mysteria proponenti, quae plurimis testata veritatis indiciis, *credibilia facta sunt nimis*. Longe aliud ab hoc theologiae munus est, quae divina revelatione nititur et in fide solidiores efficit eos qui christiani nominis honore se gaudere fatentur; *nullus quippe christianus debet disputare quomodo, quod catholica Ecclesia corde credit et ore confitetur, non sit; sed semper eandem fidem indubitanter tenendo, amando et secundum illam vivendo, humiliter quantum potest, quaerere rationem quomodo sit. Si potest intelligere, Deo gratias agat; si non potest, non immittat cornua ad ventilandum, sed submittat caput ad venerandum*².

Quum igitur vel theologi quaerunt vel fideles petunt de fide nostra rationes, non his fundamentis, sed revelantis Dei auctoritate nituntur, hoc est, ut habet Anselmus: *sicut rectus ordo exigit ut profunda christianae fidei, quae mysteria dicuntur, credamus priusquam ea praesumamus ratione discutere, ita negligentia mihi videtur, si, postquam confirmati sumus in fide, non studemus quod credimus intelligere*³. De illa profecto intelligentia loquitur, de qua Vaticana Synodus⁴; alio enim loco sic disserit: *Quamvis post Apostolos, sancti Patres et Doctores nostri multi tot et tanta de fide nostrae ratione dicant... non omnia quae possent, si diutius vixissent, dicere potuerunt, et veritatis ratio tam ampla tamque profunda est, ut a mortalibus nequeat exhauriri; et Dominus in Ecclesia sua, cum qua se esse usque ad consummationem saeculi promittit, gratiae suae dona non desinit impertiri. Et ut alia taceam, quibus sacra pagina nos ad investigandam rationem invitat, ubi dicit: nisi credideritis non intelligetis, aperte nos monet intentionem ad intellectum extendere, cum docet qualiter ad illum debeamus proficere. Nec est praetereunda ratio quam addit extremam: inter fidem et speciem, intellectum quem in hac vita capimus, esse medium, ideoque quanto aliquis ad illum proficit, tanto eum propinquare speciei ad quam omnes anhaelamus*⁵.

Solida haec, — ut alia praetereamus, — per Anselmum philosophiae ac theologiae iacta sunt fundamenta; haec in posterorum usum ab ipso fuit studiorum ratio proposita, quam sequuti deinde sapientissimi viri *Scholasticorum* principes, in quibus maxime doctor Aquinas, magnis incrementis ditarunt, illustrarunt, expoliverunt, ad eximium Ecclesiae decus atque praesidium. Haec autem

de Anselmo commemorasse placuit, Venerabiles Fratres, quod optatam Nobis occasionem attulerunt vos iterum cohortandi ut saluberrimos christianae sapientiae fontes, ab Augustano doctore primum reclusos, ab Aquinate locupletatos uberrime, sacrae iuventuti pervios esse curretis. Qua in re memoria ne excidant quae Decessor Noster fel. rec. Leo XIII.¹, Nosque ipsi documenta dedimus, quum saepe alias, tum etiam Encyclicis Litteris die VIII. mensis Septembris anno MDCCCXVII, quae initium *Pasceudi dominici gregis*. Patent heu nimium ruinae, quae, neglectis hisce studiis aut nec certa nec tuta via susceptis, effossae sunt, quum non pauci, etiam e clero, nec idonei nec parati, minime dubitarint *praesumendo in altissimas de fide quaestiones assurgere*². Quae una cum Anselmo lugentes, eius verba usurpamus, ita graviter monentis: *Nemo ergo se temere immergat in condensa divinarum quaestionum, nisi prius firmus sit in soliditate fidei, conquisita morum et sapientiae gravitate, ne per multiplicia sophismatum diverticula incauta levitate discurrens, aliqua tenaci illaqueetur falsitate*³. Cui levitati si faces accedant cupiditatum, ut fere fit, actum est de studiis gravioribus ac de integritate doctrinae. Inflat enim *insipiente superbia*, qualem in *haeretice dialecticis* dolet Anselmus, contemptui habent sacras auctoritates, id est divinas Litteras, Patres, Doctores, de quibus verecundioris ingenii iudicium non esse poterit aliud nisi hoc: *Nec nostris nec futuris temporibus ullum illis parem in veritatis contemplatione speremus*⁴. Nec maiore in pretio habent Ecclesiae monita vel Pontificis Maximi, eos ad meliorem frugem revocare conantium, pro rebus dare verba solliciti et in fictum obsequium proni, quo fuco auctoritatem sibi et plurimorum gratiam concilient. Fore autem ut hi ad saniora consilia se referant vix ulla spes affulget, quod ei dicto audientes esse detrectent, cui *domino et Patri universae Ecclesiae in terra peregrinantis... divina Providentia... vitam et fidem christianam custodiendam et Ecclesiam suam regendam commisit; ideoque ad nullum alium rectius refertur, si quid contra catholicam fidem oritur in Ecclesia, ut eius auctoritate corrigatur; nec ulli alii tutius, si quid contra errorem responderetur, ostenditur, ut eius prudentia examinetur*⁵. Atque utinam perduelles isti, qui se candidos, apertos, omnis officii retinentissimos, usu rerum et religionis praeditos, operosa fide pollentes tam facile profitentur, sapienter ab Anselmo dicta percipiant, eius exemplo institutoque se gerant, idque maxime in animo defigant: *Prius ergo fide mundandum est cor... et prius per praeceptorum Domini custodiam illuminandi sunt oculi... et*

¹ In libro II. *Epist. S. Anselmi*, ep. 41.

² *De fide Trinitatis*, cap. 2.

³ *Cur Deus homo*, lib. I. cap. 2.

⁴ *Constit. Dei filius*, cap. 4.

⁵ *De fide Trinitatis*, Praefatio.

¹ *Enycl. Aeterni Patris* diei 4. Augusti MDCCCLXXIX.

² *De fide Trinitatis*, cap. 2.

³ *Ibid.*

⁴ *De fide Trinitatis*, Praefatio.

⁵ *Ibid.*

prius per humilem obedientiam testimoniorum Dei debemus fieri parvuli, ut discamus sapientiam... Et non solum ad intelligendum altiora prohibetur mens ascendere sine fide et mandatorum Dei obedientia, sed etiam aliquando datus intellectus subtrahitur et fides ipsa subvertitur, neglecta bona conscientia¹.

Quod si turbulenti homines ac protervi pergent causas errorum ac dissidii serere, doctrinae sacrae patrimonium deripere, violare disciplinam, venerandas consuetudines habere ludibrio, quas *velle convellere genus est haeresis*², ipsam denique divinam Ecclesiae constitutionem funditus evertere; iam videtis, Venerabiles Fratres, quam sit Nobis advigilandum ne tam dira pestis christianum gregem, adeoque teneriores foetus, inficiat. Hoc a Deo non intermissis precibus flagitamus, interposito Augustae Dei Matris patrocinio validissimo, deprecatoribus etiam adhibitis triumphantis Ecclesiae beatis civibus, praesertim Anselmo, christianae sapientiae fulgido lumine ac sacrorum iurium omnium incorrupto custode strenuoque vindice. Quem gratum est iisdem compellere verbis, quibus etiam tum in terris degentem compellat sanctissimus Decessor Noster

Gregorius VII.: *Quoniam fructuum tuorum bonus odor ad nos usque redoluit, quam dignas grates Deo referimus, et te in Christi dilectione ex corde amplectimur, credentes pro certo, tuorum studiorum exemplis Ecclesiam Dei in melius promoveri, et tuis similiumque tibi precibus etiam ab instantibus periculis, Christi subveniente misericordia, posse eripi... Unde volumus tuam tuorumque fraternitatem assidue Deum orare, ut Ecclesiam suam et Nos, qui ei licet indigni praesidemus, ab instantibus haereticorum oppressio- nibus eripiat, et illos, errore dimisso, ad viam veritatis reducat¹.*

Talibus freti praesidiis et studio vestro confisi, apo- stolicam benedictionem, caelestis auspiciem gratiae et singularis Nostrae benevolentiae testem, vobis omnibus, Venerabiles Fratres, universoque clero et populo singulis commisso peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, in festo S. Anselmi, die XXI. mensis Aprilis anno MDCCCCIX, Pontificatus Nostri sexto.

Pius PP. X.

45.

Decretum S. R. C., quo adprobantur Litaniae in honorem S. Ioseph sponsi B. Mariae V., eisque adnectitur indulgentia.

Urbis et Orbis.

Sanctissimus Dominus noster Pius Papa X. inclytum patriarcham S. Ioseph, divini Redemptoris patrem putativum, Deiparae Virginis sponsum purissimum, et catholicae Ecclesiae potentem apud Deum patronum, cuius glorioso nomine a nativitate decoratur, peculiari atque constante religione ac pietate complectitur. Hinc supplicibus enixisque votis et precibus plurium sacrorum Ecclesiae Antistitum et Praepositorum ordinum religiosorum, praeunte Abbate generali Cisterciensium reformatorum, libenter obsecundans, suorum Decessorum fel. rec. Pii IX. et Leonis XIII. exempla, acta et decreta de cultu ipsius S. Ioseph edita, toto animo ac voluntate per hoc novum decretum prosequi statuit. Eapropter, quo omnes et singuli christifideles, cuiusvis sexus, status et conditionis, cum filiali ac religioso affectu ac firma solidaque spe eximias Nazarenae Familiae nutritii et custodis virtutes frequenter recolant ac studiose imitentur, validamque opem, praesenti tempore, humanae familiae ac societati congruentem, iteratis invocationibus ferventer implorent, Litanias in honorem S. Ioseph, sacrorum Rituum Congregationis examini ac iudicio subiectas, atque ab ipsa

dignas adprobatione recognitas, de eiusdem sacrae Congregationis consulto, ac referente infrascripto Cardinali Praefecto et Ponente, apostolica sua auctoritate adprobavit; easque in vulgus edi, atque in libris liturgicis, post alias Litanias iam adprobatas, inseri ita indulsit, ut in universa Ecclesia tum private, tum publice, recitari et decantari valeant. Insuper eadem Sanctitas Sua omnibus et singulis christifidelibus has Litanias in honorem sancti patriarchae Ioseph persolventibus, tercentum dierum indulgentiam semel in die lucrandam, et animabus in expiatorio carcere detentis etiam applicabilem, benigne concessit. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 18. Martii 1909.

Fr. S. Card. Martinelli, Praefectus.

L. ✠ S.

† **D. Panici, Archiep. Laodicen., Secretarius.**

Litaniae de S. Ioseph.

Kyrie, eleison.

Christe, eleison.

Kyrie, eleison.

Christe, audi nos.

Christe, exaudi nos.

Pater de coelis, Deus, miserere nobis.

Fili, Redemptor mundi, Deus, miserere nobis.

¹ *De fide Trinitatis*, cap. 2.

² S. Anselm., *De nuptiis consanguineorum*, cap. 1.

¹ In libro II, *Epist. S. Anselmi*, ep. 31.

Spiritus sancte, Deus, miserere nobis.
 Sancta Trinitas, unus Deus, miserere nobis.
 Santa Maria, ora pro nobis.
 Sancte Ioseph, " " "
 Proles David inelyta, " " "
 Lumen Patriarcharum, " " "
 Dei Genitricis sponse, " " "
 Custos pudice Virginis, " " "
 Filii Dei nutritie, " " "
 Christi defensor sedule, " " "
 Almae Familiae praeses, " " "
 Ioseph iustissime, " " "
 Ioseph castissime, " " "
 Ioseph prudentissime, " " "
 Ioseph fortissime, " " "
 Ioseph obedientissime, " " "
 Ioseph fidelissime, " " "
 Speculum patientiae, " " "
 Amator paupertatis, " " "
 Exemplar opificum, " " "
 Domesticae vitae decus, " " "
 Custos virginum, " " "
 Familiarum columen, " " "
 Solatium miserorum, " " "
 Spes aegrotantium, " " "
 Patrone morientium, " " "
 Terror daemonum, " " "
 Protector sanctae Ecclesiae, " " "
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis,

Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos,

Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Ÿ. Constituit eum dominum domus suae.

Ź. Et principem omnis possessionis suae.

Oremus. Deus, qui ineffabili providentia beatum Ioseph sanctissimae Genitricis tuae sponsum eligere dignatus es: praesta, quaesumus; ut quem protectorem veneramus in terris, intercessorem habere mereamur in coelis: Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

Litanije sv. Jožefa.

Gospod, usmili se nas!
 Kristus, usmili se nas!
 Gospod, usmili se nas!
 Kristus, sliši nas!
 Kristus, usliši nas!
 Bog Oče nebeški, usmili se nas!
 Bog Sin, Odrešenik sveta, usmili se nas!
 Bog Sveti Duh, usmili se nas!
 Sveta Trojica, en sam Bog, usmili se nas!

Sveta Marija, prosi za nas!
 Sveti Jožef, " " "
 Slavni sin Davidov, " " "
 Luč med očaki, " " "
 Ženin božje Porodnice, " " "
 Čisti varih Device, " " "
 Rednik Sinu božjega, " " "
 Skrbni branitelj Kristusov, " " "
 Glavar svete Družine, " " "
 Jožef najpravičnejši, " " "
 Jožef najčistejši, " " "
 Jožef najmodrejši, " " "
 Jožef najsrčnejši, " " "
 Jožef najpokornejši, " " "
 Jožef najzvestejši, " " "
 Ogledalo potrpežljivosti, " " "
 Ljubitelj uboštva, " " "
 Zgled delavcev, " " "
 Kras domačega življenja, " " "
 Varih devic, " " "
 Steber družin, " " "
 Tolažnik siromašnih, " " "
 Up bolnikov, " " "
 Zavetnik umirajočih, " " "
 Strah hudobnih duhov, " " "
 Zaščitnik svete Cerkve, " " "

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, prizanesi nam, o Gospod!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usliši nas, o Gospod!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas!

Ÿ. Postavil ga je za gospodarja svoji hiši.

Ź. In za vladarja vsej svoji posesti.

Molimo. O Bog, ki si v neizrekljivi previdnosti blaženega Jožefa milostno izvolil za ženina svoje presvete Porodnice, daj nam, te prosimo, da bomo njega, ki ga za variha častimo na zemlji, imeli za priprošnjika v nebesih. Ki živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj. Amen.

Litanei vom heil. Josef.

Herr, erbarme dich unser!
 Christus, erbarme dich unser!
 Herr, erbarme dich unser!
 Christus, höre uns!
 Christus, erhöre uns!
 Gott Vater vom Himmel, erbarme dich unser!
 Gott Sohn, Erlöser der Welt, erbarme dich unser!
 Gott, Heiliger Geist, erbarme dich unser!
 Heilige Dreifaltigkeit, ein einiger Gott, erbarme dich unser!

Heilige Maria,	bitt für uns!	Du Trost der Leidenden,	bitt für uns!
Heiliger Josef,	" " "	Du Hoffnung der Kranken,	" " "
Du glorreicher Nachkomme Davids,	" " "	Du Schutzpatron der Sterbenden,	" " "
Du Leuchte unter den Patriarchen,	" " "	Du Schrecken der bösen Geister,	" " "
Du Bräutigam der Mutter Gottes,	" " "	Du Schutzpatron der heiligen Kirche,	" " "
Du keuscher Beschützer der seligsten Jungfrau,	" " "	O du Lamm Gottes, das du hinwegnimmst die Sünden	
Du Pflegevater des Sohnes Gottes,	" " "	der Welt, verschone uns, o Herr!	
Du eifriger Beschützer Christi,	" " "	O du Lamm Gottes, das du hinwegnimmst die Sünden	
Du Haupt der Heiligen Familie,	" " "	der Welt, erhöere uns, o Herr!	
Josef, du Gerechtester,	" " "	O du Lamm Gottes, das du hinwegnimmst die Sünden	
Josef, du Keuschester,	" " "	der Welt, erbarme dich unser!	
Josef, du Weisester,	" " "	V. Er hat ihn zum Herrn seines Hauses bestellt.	
Josef, du Starkmütigster,	" " "	R. Und zum Fürsten seines ganzen Eigentums.	
Josef, du Gehorsamster,	" " "	Lasset uns beten. O Gott, der du dich in deiner	
Josef, du Getreuester,	" " "	unaussprechlichen Vorsehung gewürdigt hast, den heil. Josef	
Du Vorbild der Geduld,	" " "	zum Bräutigam deiner heiligsten Gebärcerin zu erwählen: ver-	
Du Liebhaber der Armut,	" " "	leihe uns, wir bitten dich, daß wir ihn, den wir auf Erden	
Du Vorbild der Arbeiter,	" " "	als Beschützer verehren, als Fürbitter im Himmel zu haben	
Du Zierde des häuslichen Lebens,	" " "	verdienen. Der du lebst und regierst von Ewigkeit zu	
Du Beschützer der Jungfrauen,	" " "	Ewigkeit. Amen.	
Du Stütze der Familien,	" " "		

53.

Ausdehnung der Constitutio „Provida“ auf die gemischten Ehen in Ungarn.

Die vom hochwürdigsten ungarischen Episkopate erlassene Instruktion betreffend die gemischten Ehen in Ungarn lautet:

„Nota sunt Vobis, Venerabiles Fratres, verba decreti, cuius initium „Ne temere“, de sponsalibus et matrimonio editi, cap. XI. § 2. his terminis expressa: „vigent (sc. statuta) quoque pro eisdem, de quibus supra catholicis, si cum acatholicis sive baptisatis sive non baptisatis etiam post obtentam dispensationem ab impedimento mixtae religionis vel disparitatis cultus, sponsalia vel matrimonium contrahunt: nisi pro aliquo particulari loco aut regione aliter a S. Sede sit statutum —.“ Item notum est Vobis (e Circularibus litteris eatenus editis) Sacram Congregationem Concilii ista verba die 1. Febr. 1908 ita interpretatam esse, quod hac exceptione tantummodo Constitutio „Provida“ (18. Ian. 1906) pro Germania data, minimè autem alia quaecunque decreta impedimentum clandestinitatis respicientia comprehendantur.

Sensu huius declarationis instructio, quae dicitur Lambruschiniana (30. Apr. a. 1841), vi cuius in Hungaria matrimonia mixta ab observanda forma Tridentina relate ad validitatem matrimonii eximebantur: robore destituta est et matrimonia mixta, non servata forma Tridentina, seu absque forma per decretum „Ne temere“ praescripta, inita, pro invalidis omnino haberi debuerunt.

Ut difficultatibus haud levibus, quae exinde ortae imprimis convalidationi talis matrimonii obstabant, sub-

veniatur, coetus Episcoporum Hungariae iis humillimis precibus adivit Sanctam Sedem Apostolicam, ut spectatis nostris adiunctis, illis Germaniae haud absimilibus, etiam ad Hungariam extendere dignaretur vigorem Constitutionis „Provida“ relate ad validitatem matrimoniorum mixtorum non servata forma Tridentina sive Piana initorum.

Sacra Sedes attentis peculiaribus Hungariae circumstantiis benignas oblatis precibus aures praebere dignata est et inhaerens principio in ipso decreto „Ne temere“ enunciato (XI. § 2.) pro regno Hungariae partibusque eidem adnexis exceptionem statuere voluit. Per decretum enim, die 27. Febr. a. c. a S. Congregatione de Sacramentis Nro. 833/1908 editum, ad Hungariam quoque extendit vim Constitutionis „Provida“ pro Germania die 18. Ianuarii 1906 latae servatis declarationibus a S. Congr. Concilii die 1. Febr. et die 28. Martii 1908 desuper latis Decretum ipsum sic sonat:

„Sacra Congregatio De Sacramentis. Roma, 27. Februarii 1909, Num. protoc. 833/1908. In Congregatione Generali habita in Palatio Apostolico Vaticano die 19. Februarii 1909 proposita fuit quaestio „Romana et aliarum — Dubiorum circa Decretum de Sponsalibus et Matrimonio“ relate ad petitionem Antistitum Hungariae quoad matrimonia mixta.

EE. ab RR. PP. re mature perpensa, dubio: An et quomodo providendum sit in casu, responderunt: „attentis

peculiaribus circumstantiis in casu concurrentibus, supplicandum Ssmo, ut pro nunc quoad matrimonia mixta extendere dignetur regno Hungariae Constitutionem = Provida = pro Germania latam die 18. Ianuarii 1906, servatis declarationibus a S. C. Concilii die 1. Februarii et die 28. Martii 1908 desuper datis.“

Ex Audientia Ssmi diei 23. Februarii 1909: Ssmus audita relatione facta a R. P. D. Secretario, Emorum Patrum voto in omnibus benigne annuere dignatus est; et insuper coniugia mixta post publicationem Decreti „Ne temere“ in regno Hungariae hucusque contracta, non servata eiusdem Decreti forma, dummodo nullum aliud dirimens impedimentum obstet pro validis habenda esse voluit, idque expresse declaravit ac decrevit. D. Card. Ferrata Praef. m. p. Ph. Giustini Secret. m. p. (L. S.)

Cum decretum nunc citatum et hac occasione publicatum provocet ad Constitutionem „Provida“ et declarationes desuper datas, necessarium ducimus verba ipsius Constitutionis et citatarum in decreto declarationum tenorem vestro exhibere conspectui:

A) Constitutionis „Provida“ articulus II.:

„Matrimonia mixta, quae a catholicis cum haereticis vel schismaticis contrahuntur, graviter sunt manenteque prohibita, nisi accedente iusta gravique causa canonica datis integre, formiter, utrimque legitimis cautionibus, per partem catholicam dispensatio super impedimento mixtae religionis rite fuerit obtenta. Quae quidem matrimonia, dispensatione licet impetrata, omnino in facie Ecclesiae coram parcho ac duobus tribusve testibus celebranda sunt, adeo, ut graviter delinquant, qui coram ministro acatholico vel coram solo civili magistratu vel alio quolibet modo clandestino contrahunt. Imo, si qui catholici in matrimoniis istis mixtis celebrandis ministri acatholici operam exquirunt vel admittunt, aliud patrant delictum et canonicis censuris subiacent.

Nihilominus matrimonia mixta in quibusvis Imperii Germanici provinciis et locis, etiam in iis, quae iuxta Romanarum Congregationum decisiones vi irritanti capitis „*Tametsi*“ certo hucusque subiecta fuerunt, non servata forma Tridentina iam contracta vel (quod Deus avertat) in posterum contrahenda, dummodo nec aliud obstet canonicum impedimentum, nec sententia nullitatis propter impedimentum clandestinitatis ante diem festum Paschae huius anni legitime lata fuerit, et mutuus coniugum consensus usque ad dictam diem perseveraverit, pro validis omnino haberi volumus, idque expresse declaramus, definimus atque decernimus.“

B) Declarationes ad sequentia dubia proposita:

IV. An sub art. XI. § 2. in exceptione enunciata illis verbis „nisi pro aliquo particulari loco aut regione aliter a S. Sede sit statutum“ comprehendantur tantum-

modo Constitutio *Provida* Pii PP. X.; an potius comprehendantur quoque Constitutio Benedictina et cetera eiusmodi indulta impedimentum clandestinitatis respicientia.

V. Num in imperio Germaniae catholici, qui ad sectam haereticam vel schismaticam transierunt, vel conversi ad fidem catholicam ab ea postea defecerunt, etiam in iuvenili vel infantili aetate, ad valide cum persona catholica contrahendum adhibere debeant formam in decreto „Ne temere“ statutum, ita scilicet, ut contrahere debeant coram parcho et duobus saltem testibus. — Et quantenus affirmative:

VI. An, attentis peculiaribus circumstantiis in imperio Germaniae existentibus, opportuna dispensatione provideri oporteat.

Quibus vero dubiis Emmi Patres responderunt in comitiis die 1. Febr. anni 1908 habitis:

Ad IV. „Comprehendi tantummodo Constitutionem *Provida*, non autem comprehendi alia quaecumque decreta, facto verbo cum Ssmo; et ad mentem.“

Ad V. „Affirmative“.

Ad VI. „Negative ideoque servetur decretum „Ne temere“. Porro ad sequentia dubia:

II. An in art. XI. § 2. eiusdem (Ne temere) decreti sub nomine acatholicorum comprehendantur etiam schismatici et haeretici rituum Orientalium.

III. Num exceptio, per Const. *Provida* in Germania inducta, censenda sit uti mere localis, aut etiam personalis.

Emmi Patres (die 28. Martii anni 1908) responderunt:

Ad II-um Affirmative.

Ad III-um Exceptionem valere tantummodo pronatis in Germania ibidem matrimonium contrahentibus, facto verbo cum Ssmo.

Hisce documentis praemissis constituitur fundamentum quoque et principium instructionis pro praxi inferius appositae. Matrimonia enim catholicorum inter se ex lege positiva per manifestationem mutui consensus in forma ab ecclesia prius in decreto „*Tametsi*“ (Conc. Trid. sess. XXIV. c. 1. de ref. matrimonii, „forma tridentina“) et inde ab anno 1908 in decreto „Ne temere“, praescripta datam fiunt valida. E contrario matrimonia mixta (quae privilegio supra notato comprehenduntur) valida fiunt per solam manifestationem mutui consensus in forma naturali factam quin formam huius manifestationis mutui consensus Ecclesia praescribat aut determinet.

Insistendo igitur huicce principio inque memoriam revocatis iis, quae de hac materia in communibus episcoporum Hungariae litteris circularibus die 31. Augusti 1895 editis, (in specie vero puncto earundem 11.)

dicta et praescripta sunt, pro praxi, quae sequuntur statuimus vobisque observanda inculcamus:

I. Per novam S. Congregationis decisionem nihil mutatur quoad matrimonia catholicorum inter se inita. Item nihil mutatur quoad matrimonia acatholicorum inter se contracta, dummodo uterque coniugum acatholicorum tempore initi sui matrimonii vere „acatholicus“ fuerit in sensu decreti „Ne temere“, id est: dummodo non fuerit in catholica Ecclesia baptisatus aut quondam ab haeresi ad Ecclesiam catholicam conversus (art. XI. § 1). Matrimonia igitur „acatholicorum“ in sensu modo exposito sumptorum, prout iam dictum est, valida sunt, etiam si absque praesentia parochi et duorum testium, imo etiamsi omnino clandestine ineantur.

II. Matrimonia mixta, i. e. matrimonia inter catholicos et haereticos vel schismaticos etiam rituum orientalium in Hungaria ubicunque celebrata, etiam non servata forma Tridentina aut forma a decreto „Ne temere“ praescripta, pro validis sunt habenda; manent tamen graviter illicita, ita quidem, ut iniri licite nequeant, nisi accedente iusta gravique causa canonica, datisque integre, formaliter, ex utraque parte legitimis cautionibus, id est reversalibus,¹ et praeterea obtenta per partem catholicam dispensatione super impedimento mixtae religionis.

III. Coniuges, qui datis cautionibus obtinuerunt dispensationem in impedimento mixtae religionis, omnino in facie Ecclesiae coram parochi ac duobus tribusve testibus matrimonium celebrare in conscientia obligantur, ita, ut graviter delinquant, qui coram ministro acatholico vel coram solo civili magistratu vel alio quolibet modo clandestino contrahunt.

Celebratio enim haec in forma ab Ecclesia praescripta et cum solemnitatibus de iure scripto aut consuetudine observandis (cum restrictione tamen infra dicenda), conditio est semper obtinendae dispensationis in impedimento mixtae religionis.

Si tamen sive ob defectum competentiae sacerdotis (parochi) copulantis ad valide copulandum requisitae, sive ob omissam interrogationem de consensu nupturientium, sive ob totalem omissionem declarationis consensus eorundem, sive, quod non invitatus ac rogatus sacerdos (parochus) copulationem peregerit, sive ob defectum unius aut etiam duorum testium, matrimonium eiusmodi forma in decreto „Ne temere“, praescripta destitutum postmodum deprehenderetur: matrimonium tale in Germania et amodo etiam in Hungaria a fidelibus natis in hisce terris initum, nequaquam invalidum ob clandestinitatem foret; quia omnia mixta matrimonia in Germania

et amodo etiam in Hungaria per constitutionem „Provida“ quoad validitatem omnino exempta sunt ab observatione formae Tridentinae et consequenter etiam formae in decreto „Ne temere“ statutae.

IV. Parochus quando assistit matrimonio nupturientium, qui dederunt cautiones obtinueruntque dispensationem, interrogando exquirat et excipiat semper consensum, benedicat annulos, benedicat nubentes et ab eis demum iuramentum excipiat, iuxta ea, quae in Rituali dioecessano praescribuntur; prae oculis etiam habitis consuetudinibus legalibus, exclusa tamen semper Missa nuptiali et solemnibus benedictione sub Missa nuptiali.¹

V. Catholici qui ad sectam haereticam aut schismaticam transierint, vel conversi ad fidem ab ea postea defecerint, etiam in iuvenili vel infantili aetate, ad *valide* contrahenda matrimonia cum persona catholica adhibere debent formam in decreto „Ne temere“ statutam, ita sc. ut eorum matrimonia aliter contracta sint non tantum illicita, sed et invalida et nulla. (S. C. C. 1. Febr. 1908 ad 5).

Bene itaque notandum: „*catholica persona*“ in sensu decreti „Ne temere“ (art. XI. § 1.) et constitutionis „Provida“ (inde a 19. Aprilis 1908), intelligitur: 1. aut persona catholice baptisata et in religione catholica educata et nunquam ab illa aversa; 2. aut persona catholice baptisata, sed nunquam catholicam religionem professsa; 3. aut persona catholice baptisata, sed mox ad haeresim aut schisma prolapsa; 4. aut persona etiam acatholica, quae acatholice quidem baptisata fuerat, sed per conversionem semel iam in gremium Ecclesiae redierat, mox tamen iterum ab illa defecit. „Mixta religio“ sponsorum itaque semper, secundum principia, heic sub 1—4. enumerata diiudicanda erit.²

Sub nomine „acatholicorum“ veniunt etiam schismatici et haeretici rituum orientalium (S. C. C. 28. Martii 1908 ad 2.), dummodo non fuerint catholice baptisati nec unquam cum Ecclesia catholica reconciliati (art. XI., § 1).

VI. Constitutio „Provida“ tantummodo valet pro natis in Hungaria et hic matrimonium contrahentibus. Privilegium igitur est et personale et locale, quod utrumque *simul* adesse debet.

VII. Nomine Regni Hungariae venit non modo Hungaria proprie dicta cum Transsylvania, sed etiam

¹ Iuxta responsa S. C. Inquis. d. d. 17. Ian. 1872 et 17. Ian. 1877 prohibetur etiam „Missa de die“ coniuncta cum solemnitate copulationis, si talis Missa considerari posset veluti Missa nuptialis.

² Die in diesem Artikel enthaltenen Bestimmungen sind genau zu beachten. Wenn daher der nichtkatholische Brautteil als „catholica persona“ zu betrachten ist, so kommt dieser Umstand, non servata forma in decreto „Ne temere“ statuta, zur Beurteilung der Gültigkeit und Erlaubtheit der in Frage stehenden Eheschließung anzumerken.

¹ Unter „reversalibus“ ist der rechtsgültige Vertrag zu verstehen. Dieser ist nur dann gültig, wenn er vor einem königl. Notar, königl. Bezirksrichter, Bürgermeister oder Oberstuhlsrichter unter den festgesetzten Formalitäten erfolgt.

partes eidem adnexae, seu omnes terrae ad coronam S. Stephani pertinentes ac proinde etiam Croatia, Slavonia, Civitas Fluminensis (Fiume); omnia itaque loca sub regimine Regis apostolici nunc constituta (Iuxta expressum Secretarii Congr. De Sacramentis responsum die 5. Martii datum).

Cum igitur nexu decreti, tenore cuius constituto Provida ad regnum Hungariae extenditur, haec pro norma agendi communicanda Vobis, Ven. Fratres, habemus: plane confidimus Vos omni ope ac zelo adlaboraturos, ut Christifideles apto modo disponantur ad excipienda qua decet filiali obedientia ac docilitate ea, quae Apostolica Sedes ad legislationis unitatem in re matrimoniali assequendam statuere opportunum duxerit. Non possumus simul Vos, Venerabiles Fratres, vehementer non exhortari, ut catholicos utriusque sexus fideles a mixtis connubiis, quantum possitis, absterreatis talesque nuptias prudenti sollicitudine antevertere et omni meliori modo impedire satagatis. Fundamentum enim matrimonii est charitas, „*Quomodo potest congruere charitas* — ait S. Ambrosius (De Abraham II., c. 9.) — *ubi discrepat fides*“. Certe intima illa animorum coniunctio, qua coniuges una caro, unum cor et quasi una anima effici debent, sperari non potest, si in re gravissima et sacerrima dissensio habeatur, ita ut, quod alter summa veneratione colit ac frequentat, alteri contemptibile videatur.

Verum non tantum charitas admodum labili fundamento in huiusmodi matrimoniis superstruitur, sed ipsa etiam fides partis catholicae maximis periculis exponitur. Quotidiana experientia — proh dolor — sat superque docet indifferentismum religiosum per connubia mixta late propagari ac invalescere. Merito itaque Sancta Mater Ecclesia perpetuo damnavit atque interdixit eiusmodi connubia, utpote ipso iure naturali, in genere graviter prohibita, quod suam prolisque fidem et salutem periculis obicere vetat, ac praeterea lege etiam positiva divina tam veteri (Deut. 7, 3) quam nova indirecte saltem improbata.

Itaque, Venerabiles Fratres, tam publicis quam privatis sermonibus, omni tamen cum discretione, caritate et mansuetudine, doctrinam Ecclesiae de mixtis connubiis opportune proponatis, ne unquam fiat, ut ob Vestram negligentiam illa a fidelibus tamquam innoxia considerentur, numerusque eorum periculose — proh dolor — crescens in dies augescere pergat.

Quos de talibus nuptiis contrahendis meditari noverritis, moneatis atque adhortemini sedulo, ne consilium suum exequantur.

Absit, ut dissentientes a nobis in fide charitate non prosequamur: sed edocendi sunt fideles, hanc ipsam charitatem, quae ex sese universalis est, limites habere a

Deo praefixos, qui praeteriri nequeunt, quin ipsa charitas in vitium degeneret.

Si qui tamen e fidelibus ab huiusmodi matrimonio ineundo prorsus desistere nollent, omnes Vestros conatus eo dirigite, ut pars catholica praescriptas cautelas et praesertim legalem securitatem de catholica omnis utriusque sexus prolis educatione praestando id efficiat, ut impedimentum matrimonii mixti dispensatione legitima removeatur et tale connubium coram Ecclesia licitum reddatur.

Quoad illos vero, qui necessariis cautionibus non interpositis nec impetrata Ecclesiae licentia nuptias mixtas inierunt, singularem Vestram sollicitudinem exposcimus. Nullis studiis parcatis, ut Vestra diligentia, prudentia ac solertia errantes hasce oves ad sanio rem mentem reducere illasque S. Matri Ecclesiae reconciliari queatis. De poenitentia talium nunquam desperandum, praesertim cum ipsa matrimonii, utut illicite contracti validitas haud exiguum conversionis impedimentum removeat. Catholicos, qui dictas nuptias illicite ac temere iniverunt, opportuno tempore admoneatis in charitate Dei et patientia Christi, ut ad poenitentiam excitati damnum spirituale sibi et futurae proli suae illatum reparare conentur suisque satisfaciant obligationibus, ei imprimis, qua erga proles suos semper tenebuntur, ad catholicam videlicet illorum omnium educationem pro viribus procurandam. Quamvis enim leges civiles ac praesertim dispositiones scholares educationem catholicam eiusmodi prolium difficilem reddant, illam tamen impossibilem haud esse, quotidiana fere docet experientia. Plurimum certe in hac re a bona voluntate et zelo partis catholicae dependet. Quousque autem catholici huiusmodi de culpa non doleant et se vere paratos non exhibeant ad ea praestanda, quae Ecclesia, dum mixta matrimonia permittit, nunquam non requirit, procul dubio absolutionis prorsus incapaces existunt. Si tamen ad cor suum aliquando rediverint, ac sincera reatus sui detestatione, quantum in se est, malum, cuius causa fuerant, reparare polliciti fuerint, absolutio eis degenanda non est. Nam Sancta Mater Ecclesia suae misericordiae viscera vere poenitentibus nunquam praecludit: ministra est enim Illius, qui venit quaerere et salvum facere, quod perierat. Neeque sollicitudo Vestra praecavendi matrimonia mixta a cura eorum, qui desponsationi iam proximi sunt, demum incipiat. Verum pueros puellasque ab ipsa tenera aetate in timore Dei, in fide firma, Ecclesiae verae amore, status gratiae aestimatione et Sacramentorum frequentia educate et ita mixtorum connubiorum periculum in ipsa radice suffocare nitamini. Assiduis demum, Ven. Fratres, Deum exoretis precibus, ut fidem in mentibus fidelium Vestrorum augere eosdemque ab omni fidei naufragio praeservare misericorditer dignetur. Vita praeterea Vestra — ut verbis utamur Conc. Provin-

cialis Strigoniensis anno 1858 celebrati (Tit. 3., c. 8. de mixtis matr.) — moribusque Vestris Ecclesiam Iesu Christi amabilem personasque Vestras venerandas reddatis, ut verba et adhortationes Vestrae non in irritum cadant. Budapestini, ex conferentiis Nostris die 16. Martii anni

1909 habitis. *Claudius Card. Vaszary*, m. p. Princeps Primas Hungariae, *Archi-Eppus Strigoniensis*. *Dr. Aug. Fischer-Colbrie*, m. p. Episcopus Cassoviensis, Notarius conferentiarum Epporum.“

54.

Novae lectiones historicae in festo S. Bonaventurae E. C. E. D.

Sveta kongregacija za obrede (S. R. C.) je izdala sledeći odlok :

„Urbis et Orbis.

Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa X., libenter deferens supplicibus votis plurium Sacrorum Antistitum, praeunte E.mo D.no Cardinali Antonio Agliardi Episcopo Albanensi, a R.mo P. Ministro Generali Ordinis Minorum Conventualium humillime depromptis, suprascriptas Lectiones secundi Nocturni, quibus Franciscuales Familiae iamdudum utuntur in festo S. Bonaventurae, Cardinalis Episcopi Albanensis, Lectionibus historicis substituendas

mandavit, quae nimium ieiunae modo habentur de ipso Seraphico Doctore in Breviario Romano. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 22. Iulii 1908.

S. Card. **Cretoni**, Praef.

L. † S.

† **D. Panici**, Arch. Laodiceen., *Secret.*“

Da se temu ukazu svete stolice zadosti, je k. šk. ordinariat preskrbel za vsakega naročnika Cerkvenega. zaukaznika po 1 iztis teh novih beril, ki se imajo, kakor naš „Directorium“ za l. MCMIX, stran 76, naročuje, namesto dosedanjih beril II. Noet. moliti.

55.

Einladung zu den Priesterexercitien für das Jahr 1909.

Die diesjährigen Priesterexercitien werden in der F. B. Priesterseminarskirche zum hl. Aloisius in Marburg vom 23. August abends bis zum 27. August früh unter der Leitung eines sehr erfahrenen Priesters aus der Gesellschaft Jesu abgehalten werden. Indem dies der hochwürdigen Diözesangeistlichkeit zur Kenntnis gebracht wird, ergeht an sie im Sinne der Gesta et statuta Syn. dioec. Lavant. anno 1896 constit. et celebr. Marburgi, 1897. Cap. XV. pagg. 350—358 und der Synodus dioec. Lavantina anno 1906 facta. Marburgi, 1907. Cap. CXXII. pagg. 409—418 die freundliche Einladung, an denselben recht zahlreich sich zu beteiligen und die Beteiligung an den Priesterexercitien tunlichst frühzeitig, längstens aber bis zum 14. August im Wege des vorgesezten F. B. Dekanalamtes dem F. B. Ordinate in Marburg anzumelden.

Der Zweck heiliger geistlicher Übungen in der Einsamkeit kann wohl keinem Priester unbekannt sein. Er soll da lernen sich selbst zu besiegen, von seinen sündhaften Neigungen sich loszumachen, das mehr oder minder Ungeordnete in seinem bisherigen priesterlichen Wandel zu ordnen und zu verbessern, endlich sein ganzes Leben nach einem Plane einzurichten, der mit dem erkannten göttlichen Willen vollkommen übereinstimmt.

Wie aber der Zweck der hl. Exercitien jedem Priester bekannt sein muß, so wird er gewiß auch über die Notwendigkeit derselben vollkommen überzeugt sein. Wir haben

nicht die Heiligkeit der Apostel, und doch lud diese der göttliche Heiland für einige Zeit zur Einsamkeit ein, indem er ihnen zurief: Venite seorsum in desertum locum et requiescite pusillum! (Marc. 6, 31.) Fürwahr! Einige Tage der Einsamkeit sind zumal jenen Priestern vonnöten, die mitten in der Welt lebend, mannigfachen Versuchungen und Gefahren ausgesetzt sind und die im heißen Kampfe mit denselben nicht immer den Sieg davon trugen. Aber auch der heiligmäßig lebende Priester bedarf hin und wieder der stillen Ruhe der Einsamkeit, um sich im Guten bestärken zu lassen, um eine noch innigere Vereinigung mit Jesus, seinem Meister und Vorbild, anzustreben und zu bewirken. „Per exercitia spiritualia recte et pie peracta sacerdotes spiritu mentis suae renovabuntur et induentur virtute ex alto, ad ea impensius perficienda, quae suarum partium sunt, pro divini Numinis gloria et spirituali proximorum utilitate et salute.“ (Gesta et statuta Syn. dioec. Lavant. anno 1806 constit. et celebr. Marburgi, 1897, pagg. 357).

Kommt also, teuerste Mitbrüder, und folget dem Rufe Gottes und dem Rufe Eures Oberhirten und nehmet teil an den hl. Priesterexercitien! Wir werden unser Gewissen erforschen, werden betrachten und das Leben Jesu Christi anschauen, wir werden beten und uns abtöten, wir werden die hl. Sacramente der Buße und des Altars empfangen und so dem allgütigen Gott uns nahen, ihn aufsuchen und dann in unser Herz aufnehmen, Ihn, der Allen nahe ist, welche Ihn suchen

und der da reich ist an Erbarmung für alle, welche ihn anrufen. Und so wir auf solche Weise alles beseitigen werden, was dem Einflusse der Gnade hinderlich sein könnte, und unsererseits alles anwenden werden, was dieser Gnade

den Weg in unser Herz bahnt, dann wird uns Gott gewiß auch mit seiner mächtigen Gnade entgegen kommen.

O beata solitudo, o sola beatitudo!

56.

Jahresbericht über den Allgemeinen frommen Verein der christlichen Familien zur Verehrung der heiligen Familie von Nazareth für das Vereinsjahr 1908/9.

Das Vereinsjahr 1908/9 hat dem allgemeinen frommen Vereine der christlichen Familien zur Verehrung der heiligen Familie von Nazareth in der Lavanter Diözese 218 Familien mit 1012 Mitgliedern zugeführt, welche sich auf 15 Pfarren verteilen, wie folgt:

Frauheim	15 Fam. mit	44 Mitgl.
Fraßlau	6 " "	19 "
St. Georgen unter Tabor	6 " "	19 "
Großsonntag	5 " "	31 "
Hl. Kreuz bei Luttenberg	4 " "	9 "
Pameče	2 " "	8 "
Lousen	7 " "	25 "
Pettau	2 " "	6 "
St. Lorenzen in W. B.	15 " "	40 "
St. Rochus an der Sotla	56 " "	327 "
Rejnsnik	5 " "	11 "
Stalis	33 " "	180 "
St. Gertraud ob Tüffer	30 " "	133 "
Dobova	11 " "	55 "
Studnice	22 " "	105 "
Zusammen	102 Fam. mit	1012 Mitgl.

Am Schlusse des abgelaufenen Vereinsjahres zählt somit der Verein 30.436 Familien mit 149.835 Mitgliedern.

Da das Gedeihen des Vereines von dessen sorgfältiger Pflege abhängt, so wollen die hochwürdigen Herren Seelsorger jede sich darbietende Gelegenheit, wie z. B. die Feier des Hauptvereinsfestes am III. Sonntage nach der Erscheinung des Herrn, ferner die verschiedenen Feste des Herrn, der seligsten Jungfrau Maria und des hl. Joseph; dann die Maiandacht, die Rosenkranzandacht, hl. Missionen und Exerzitien u. s. w. benützen um den Verein nicht nur zu empfehlen und auszubreiten, sondern auch in der Blüte zu erhalten. Besonders ist auch die Advent- und Weihnachtszeit der Pflege des Vereines zweckdienlich.

Alle Weisungen, betreffend die Einführung und Leitung des frommen Vereines sind im Kirchl. Verordnungsblatte für die Lavanter Diözese Nr. II ex 1894 (vom 10. März 1894) enthalten.

Die Mitgliederverzeichnisse für das kommende Vereinsjahr 1909/10 wollen längstens bis zum 25. Mai 1910 anher vorgelegt werden.

57.

Diözesan-Chronik. — Škofijska kronika.

Das Fronleichnamsfest in der Dom- und Stadt Pfarrkirche in Marburg. Dieses erhabenste Kirchenfest als freudenvoller Erinnerungstag an die Einsetzung des allerheiligsten Altars sakramentes wurde heuer im Bereiche der Dom- und Stadtpfarre von Marburg in ganz besonders feierlicher Weise begangen. Von 4 bis 7 Uhr früh wurde in der Dom- und Stadtpfarre jede halbe Stunde eine heilige Messe gelesen, um jenen Gläubigen, die später nicht mehr zur Kirche kommen konnten, Gelegenheit zum Anhören der heil. Messe zu bieten. Um 7 Uhr früh zelebrierten sodann Se. Fürstbischöflichen Gnaden unter großer Assistenz ein feierliches Pontifikalamt, dem die Spitzen sämtlicher Zivil- und Militärbehörden, alle katholischen Vereine der Stadt Marburg, sowie zahlreiche Andächtige beiwohnten, und bei dem der Sängerkor des Dom- und Stadtpfarrecäcilienvereines den gesanglichen

Teil in gewohnt exakter Weise besorgte. Um acht Uhr früh begann die theophorische Prozession nach der Ordnung, die durch eine ganze Woche an der Innenseite der Kirchentüren angeschlagen war. Die Prozession eröffnete das Kreuz; ihm folgten der katholische Arbeiter- und Gesellenverein mit Fahne, der Vinzenzverein und der katholische Meisterverein, die verschiedenen Genossenschaften, die Knabenvolkschulen, die Knabenbürgerschule, die landschaftl. Obst- und Weinbauerschule, die k. k. Lehrerbildungsanstalt mit der Übungsschule, die k. k. Staatsoberrealschule und das k. k. Staatsgymnasium, die Veteranen mit der Musikkapelle, die Ehrenkompagnie, der Marienkinderverein, weißgekleidete, Blumenstreuende Mädchen, die Sänger mit ihrer mit frischen Rosen geschmückten Fahne, die Alumnen des S. B. Priesterhauses, die Priester und die Assistenz, der hochwürdigste Zelebrant,

der das Allerheiligste unter einem prachtvollen Baldachine trug, die Spitzen der Zivil- und Militärbehörden, der katholische Frauenverein mit seiner geschmückten Fahne, der christliche Frauenbund, der Konvent der Schulschwestern, die Lehrerinnenbildungsanstalt der Schulschwestern, die Mädchen-Bürger- und Volksschule; den imposanten Zug schloßen dann noch Männer und Frauen. Sämtliche Bewohner der Gassen, durch welche die Prozession zog, schmückten dem lieben Heiland zu Ehren ihre Häuser und beleuchteten die Fenster ihrer Wohnungen. Durch die Pracht, mit der die Prozession sich entfaltete, durch die zahlreiche Beteiligung an derselben sowie durch die herrliche Ausschmückung der Gassen und Häuser hat die Stadt Marburg wieder öffentlich und in feierlicher Weise bekannt, daß ihre Bewohner fest und unbezweifelt an die wirkliche Gegenwart Jesu Christi im allerheiligsten Altarssakramente glauben, weshalb sie Ihn auch in Demut anbeteten und durch Lobgesänge verherrlichten. Ja noch mehr! Nach dem Urteile vieler Gläubigen soll die heurige Frohnleichnamsprozession an Pracht und Herrlichkeit, an Beteiligung und musterhafter Entwicklung des schier endlosen Zuges die der früheren Jahre noch bei Weitem übertroffen haben; gewiß ein trost- und freudereiches Zeichen für die heutige Zeit, wo man sich so viele Mühe gibt, Gläubige dem Schoße der alleinseligmachenden katholischen Kirche zu entreißen und sie so zeitlich und ewig unglücklich zu machen.

O res mirabilis, manducat Dominum
Pauper, servus et humilis!

Sv. misijon v Kapelah. Od 15. do 23. majnika t. l. se je vršil v Kapelah pri Brežicah sv. misijon, o katerem poroča tamošnji kn. šk. župnjijski urad z dne 29. maja 1909, št. 135, da so ga vodili častiti gospodje misijonarji iz Celja: Franc Kitak, Vincenc Krivec in Franc Birk;

izpovedovati pa sta pomagala dva čč. oo. frančiškana iz Brežic in nekoliko tudi čč. gospodje in sosednih župnij. Udeležba vernikov je bila dobra, zadnje dneve izvrstna. Ob obhajilni mizi so bili videti ob tej priliki možje in fantje, ki še na tem mestu niso bili zapaziti. Župnija šteje brez šolarjev okoli 1000 komunikantov, vseh obhajancev pa je bilo do 1600. V novo vpeljano Marijino deklisko družbo je bilo sprejetih 100 deklet, kar je za kapelske razmere gotovo zelo veliko število in prav veselo znamenje. Procesije z Najsvetejšim se je udeležilo mnogo ljudstva tudi iz sosednjih župnij; Kapelčani pa so ob potu, kjer je šla procesija, prav lepo okrasili in razsvetlili svoje hiše. V jutro dne 16. majnika je bila slovesna sv. maša za rajne farane in procesija na pokopališče. Z radostjo se je opazilo, da so se tudi te procesije verniki v obilnem številu udeležili in sv. obhajilo za svoje rajne darovali. Kakor povsod ob sv. misijonih, tako je tudi tukaj milost božja delovala. Neki krojaški mojster, ki ni nikdar zahajal v cerkev, še manj pa k sv. zakramentom, bi bil rad dobil od poštene krščanske hiše hčerko za ženo, a njen oče mu je odgovoril, da jo dobi le pod pogojem, da opravi misijonsko sv. izpoved. Ubogal je in prejel prav pobožno sv. zakramente. Neki drugi mož, umetniški mizar, iz sosednje župnije, je prišel pred kratkim iz Amerike in se je tudi udeležil sklepne procesije. Morebiti je ravno ta veličastna manifestacija na njega uplivala, da je, dospevši v cerkev, takoj za misijonarji šel v zakristijo in se začel javno pred vsemi obtoževati, koliko let že ni bil pri sv. zakramentih ter prosil, da ga za božjo voljo še danes izpovejo. Prvi sv. misijon se je tukaj obhajal leta 1893, drugi leta 1899 in sedaj tretji. Bog blagoslovi trud čč. gg. misijonarjev in daj vernikom milost vztrajnosti!

58.

Diözesan-Nachrichten.

Ernennung. Laut Dekretes des päpstlichen Majordonus Mons. Caietanus Bisleti vom 17. Mai 1909, Z. 79, hat Seine Heiligkeit Papst Pius X. den hochw. Herrn Georg Bezenšek, F. B. Konfistorialrat und Pfarrer in Čadram, zu seinem Geheimen Kämmerer supra numerum (Camerarius secretus supra numerum) ernannt.

überfetzt wurde Herr Franz Ostrž, Kaplan zu St. Weit bei Grobelno, in gleicher Eigenschaft nach St. Martin im Rosentale.

Unbesetzt ist geblieben der Kaplansposten zu St. Weit bei Grobelno.

F. B. Lavanter Ordinariat zu Marburg,

am 18. Juni 1909.

† Michael,
Fürstbischof.